МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

СВЕТ арадувл 1923 шера денз

№ 51 (2676)
КIиранди
24
июнь
1962 шу
Мах 2 кеп.

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

СОВЕТСКИ КАГИРХОЙ— ПАРТЕ ТЕШАМЕ ТIЕХЬЕ

Тахан советски кагирхой Ди да. Июнь бетта тIеххьарча кIирандийнахьа, чуийца керда ялат дахьаш йоагIача колхозий автомашинашадом гIеттабеча хана, кхьча баланза болча Iажий басилгаш цIе ерзаш латтача хана, пионерски лагерашка дото бесарча пионерски горнай оаз хозача хана дезду хIара шера кагирхоша шоай цIей.

Балтийски фордага денз Курильски гIайренашка кхаччалца баьржа уллача вай мехка тахан хозаш да: «ЛадувгIа массане а! ЛадувгIа—рапорт луш ба кагирхой!».

Кагирхоша шоай дег тIара доагIача сийрдача дешашца баркал йоах партена, шоашка цо доккха ираз кхачийтарах. Парте XXII-ча съездо тIаийцача КПСС кердача Программа дегаш гIоздаьха, политически къахьегамеи хьинар айдаь, керда доккхий гIулакхаш карагIдувлаш ба Советий мехкара кагирхой.

Дика хов советски кагирхошта мел дукха дика хIамаш ду вайцига сага духьа, сага вахар, ираз бахьан долаш. Цхьанна а мехка йиц вай мехка санна цун йоакхо. Ялхи ворхIи сахьата мара балха ди ца хилар, мах тела ца безаш дешилга, лораша дарбаш делга — ужаш а дукха кхыдола а дика гIулакхаш советски саго кхетадеш да.

Цу дерриганей уйла еча хана цIаькха а цIаькха а маярра дагайох советски сага парте XXII съезд, цун исторически решенеш. Берригача советски нахаца цхьана вай мехка коммунизм хьалъяра сийлен декхар кхоачашдеча хьинаре дакъа лоацаш, Коммунистически парте тешаме тIехье шоаш хилар мадарра хьахьокхаш керда къахьегама толамаш доахаш, «селханарчул дукхагIа — тахан, таханарчул дукхагIа — кхоана» яхача девизах вIаши новкъостал а деш къахьегаш ба вай мехкара кагирхой. Тахан цIей дездеш шоашта карагIдаьннарий итог ю цар, къахьегама яхье укх шера яьхача коталонех рапорташ тел.

Вай мехкарча берригача кагирхошца цхьана дикача гIулакхашца накъа баьхкаб шоай цIейна Нохч-ГIалгIайчен комсомольцаши кагирхойи а.

Промышленносте, транспорте, гIишлошъеча къахьегаш 20 эзар гаргга саг комсомольцаши кагирхойи ба республике. БIаьш, эзараш тонн мехкдаьтта, мехкдаьтта продукташ яьхай цар планал совгIа, миллионаш киловатт электроэнерги кхояьй, эзараш тоннаш металлолом гулъяьй. Дика хьокхамаш долаш къахьегаш ба «Красный молот» завода, крекинг-завода, «Малгобекнефть» НПУ, Грозненски локомотивни депо, кхыча предприятей кагирхой.

Массанахьа а могабаь хьаллаьцаб республикерча комсомольцашеи кагирхошеи йолаш йолча торонех дикагIа пайда эца беза, «производства ерригача участкаш коммунистически тIахьожама прожектораца хадданза сийрда яха еза», аьнна парте баь тIахьехам.

Заводашка, колхозашка, совхозашка вIашагI а ехкай, болх беш а я «комсомольски прожектораш».

Юрта боахаме къахьегаш бола кагирхой тIеххьарча деношка КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои берригача юртарча къахьегамхошка даьча Кхайкарало дегаш айдаь, хIара денна шоай къахьегама толамаш совдоахаш ба. 2700 кагийнахи мехкарийи чубоагIаш 384 комсомольско-кагирхой хьажкIаш лелаю звенош я колхозашкеи совхозашкеи вIашагIъехка. ХьажкIаш дика хьувкъаяра тIехьа лоаттабеча къовсаме хьалхарча мугIарашка ба республика маякаш Мальсагов Осман, Кагерманов Оалхазар, Насуханов Бача, кхы дукха бараш.

ХIанз кагирхой эггара сий долашагIа дола декхар да юрта боахам дегIабоалабеча хьинаре дакъа лацар да. Эггара дикагIа йола лаьтташ леладара система юкъейоалаяра, гектара тIара къахьегам кIезигагIа дIа а бохийташ мамогга дукхагIа продукци яккхара тIехьа къовсам лоаттабе декхарийла ба уж. Республикерча къонача къахьегамхоша берригa низ оарцагIбаккха беза 72 эзар гектар долча кхай тIара хIара гектара тIара 50 центнер хьажкIаш, 500 центнер моша доакъар доаккхилга. 1360 гектарах хIаране тIара 250 центнер шекара свекла, 260 гектарах — 30 центнер горох йоаккхилга Iалашдара.

Юрташкарча комсомольцашеи кагирхошеи новкъостал де деза колхозаштеи совхозаштеи гарггарча шерашка 100 гектар оахама лаьрхIа 75 центнери, 100 гектар кхыча даьгIенашта лаьрхIа 16 центнери дулх даккхара, хьайбаш дебадара, цар продуктивность лакхъяра.

Комсомольски организацей декхар — коммунистически кхетамца кагийнахи мехкарийи хьалкхебара новкъостал дар. Идеологически балха тIехь керттера дар да КПСС Программа чIоаггIа Iомаяр, парте XXII съезда решенеш кхоачашъе берригa кагирхой оарцагIбахар, КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советеи Кхайкаралах берригa къахьегамхой дIакхетабар. Цу гIулакха тIаерзае еза массово-политически балха ерригa формаш.

Советски кагирхой машари доттагIали бахьан лоаттабеча къовсама хьалхарча мугIарашка латт. Шоай эггара сий долашагIа дола декхар лоархI цар дунен тIа машар чIоагIбеча, дуккха нах боабеш дола герз дIадаккхара тIехьа лоаттабеча къовсаме дакъа лацар.

Тахан, советски кагирхой Дийнахьа, кагийча нахеи мехкарашеи цIаькха а хьахьокхаргда Ленина гIулакха шоаш чIоаггIа мутIахьа хилар, Коммунистически парте тешаме тIехье шоаш хилар.

ШУРА АЛСАМЙОАККХАРГЬЯ

Парте Центральни Комитетои Советски правительстваи советски халкъага даьча Кхайкарал тIа белгалдаьккха да хьайбашкара йоала продукташ алсамъяхара хьайбашта шортта доакъар хилийтеи халача балхашта механизаци еи езилга. Из чIоагIа нийса аьнна да. ХIанз оаха доахан кара детт. 16—17 етт мара бетта кхоаяц доярка. Цудухьа продукцега шийга дIадодар дукха хул.

БIарччача шера доахан чуоттадаь кхоабилгеи балхашта механизаци елгеи—ишта да хIанз тхона хьалхашка латта декхар. «Елочка» яхача тайпара доахан детта майда хьалъяь йистейоалаш латт тханцига. ТIаккха дояркага торо хургья, хIанз санна 17 етт а ца бетташ, 70—80 етт бетта.

ХIанз шура тIатехай тха доахана. Айса деттача доахангара хIара дийнахьа 160—170 килограмм шура йоаккх аз. Шу чакхдалалехьа хIара Iаттагара 2.600 килограмм шура йоаккхаргья. Ишта да партеи правительстваи юрташкарча къахьегамхошка даьча Кхайкарала аз луш дола жоп.

М. МАГОМАДОВА,
«Надтеречный» совхоза 3-ча отделене доярка.

Дика хоамаш

АХ ШЕРА ПЛАН 12 ДИ ХЬАЛХА

Семилетка диълагIча шера хьинаре къахьег Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективо. Валови продукци яккхара 6 бетта план 18-ча июне кхоачашъе вIаштIехьдаь н н а д цун. Планаца нийсдича 230 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, 1 эзар тонн пар, иштта кхыйола реагенташ кхояьй завода технологаша. 5 процент дегIаенай къахьегама овсарле а. ХIаьта духхьала продукце мах лохбарцеи рационализаторск и предложенеш балха юкъекхувларцеи 276 эзар сом кходе тарденнад технологий. ХIанз июль бетта чотах эзараш тоннаш сийрда продукци арахийцай цар.

Ах шера план ханал хьалхагIа кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаяьяр заводе. Валови продукци арахецара 6 бетта план 15 июне кхоачаш а яь, хьалхара моттигаш яьхар М. Руденкои П. Румянцевеи кулгалдеча №№ 21-1, 43-4 йолча установкай коллективаша. Электроэнерги, пар, доагор кходарца дIабахача пхе бетта 44 эзар сом Iоадаьд нов. Руденко керте латтача установка коллективо. Из толам баькхача технологашта юкъе дикагIа къахьегарца белгалбаьлар воккхагIа вола оператор М. Шаламов, оператор М. Датиева, оператора помощник З. Холотян, кхы бараш.

ХIаьта Румянцева кулгалдеча установка технологаша ворхI бетта план 20 ди хьалха кхоачашъе лаьрхIад. ХIанзале а июль бетта чотах эзараш тоннаш сийрда продукцеш арахийцай цар. Сменах йола заданеш дикагIа кхоачашъяра хьалха латт установкера бокхагIа бола оператораш Т. Крапицко, А. Белов, оператораш М. Иманов, В. Севостьянова. Нормаш массаз а 110—115 процент кхоачашъеш хьабоагIа уж.

М. ТУМГАЕВ.

Ханал 10 ди хьалха

«Грознефтеразведка» треста 15-ча участка механически мастерске коллективо 20-ча июне, ханал 10 ди хьалха кхоачашъяьй товарни продукци арахецара ах шера план. ХIанз шоллагIча ах шера чотах къахьегаш я из. Бутт чакхбоаллаш планал совнагIа 10 эзар сомал дукхагIа продукци лургья коллективо.

М. ЛЕВИН.

Мехкдаьттахой къахьегама толам

«Малгобекнефта» Ленина орден а коммунистически къахьегама коллектив яха цIи а лелаеча цхьоалагIча промысла коллективо боккха къахьегама толам баьккхаб — мехкдаьтта даккхара ах шера план 21-ча июне, ханал 9 ди хьалха кхоачашъяьй, хIаьта мехкдаьттацара газ яккхара ах шера план 7-ча июне, ханал 23 ди хьалха, кхоачашйир.

Мехкдаьтта дукхагIа даккхара темпаш чIоаггIа лакхъяьй хьалха лаьттача промысла коллективо: семилетка тIеххьарча шера лаьрхIача боарамга дIакхаьчад промысла доаккхаш дола мехкдаьтта. 1958-ча шера хинначул лоадама хIама ца эшаш 50 процент лакхъеннай къахьегама овсарле.

Къаьстта дика къахьег мехкдаьтта даккхара оператораша Н. Машенко, С. Куксина, лаьттан кIалха ремонт яра оператора Я. Кузикова, оператора помощника М. Куксина, иштта кхы дуккханеша а.

Л. МИХАЙЛОВ.

БАЛХА НОРМАШ 130—140 ПРОЦЕНТ КХОАЧАШЪЮ

Шелковской района «Октябра 12 шу» яхача колхоза къахьегамхоша хIанзале хьекха а баьнна 700 тонн гаргга мукх хьатIабенаб хьатта тIа. Хьатта тIа хьатIабена берригa мукх бекъа а цIена а ба.

БIаьсти хьалха хьадоала ялат хьокхача а чуэцача а низи хьинари кхо ца деш къахьег колхоза механизатораша. Яхье баьннараштa юкъе хьалхара моттиг яьккхача комбайнера Скрыпников Ивана цIе вымпели 20 сом ахчеи деннад совгIата. Цо балха пхе дийнахьа 94 гектара тIара мукх хьекхаб, хIаьта 176 центнер ялат а аьрдад. ШоллагIа моттиг яьккхар комбайнера Аверьянов Федора. Шофераштa юкъе къаьстта дика болх барца белгалбаьннаб Еларионов Сергейи Аутин Михаили. Шоай балха нормаш 130—140 процент кхоачащъю цар.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ЯЛАТ ДОХКАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Наурски района «Россия» яха колхоз 2.700 гектара тIара ка бола ялат хьекха яьннай, цунах 60 процент совгIа ялат арда а аьрдад. ХIара гектара тIара цIенача ялата бIаь пунт йоал.

22-ча июне колхозо кхоачашъяьй паччахьалкхенга ка бола ялат дохкара план. 14 эзар центнер совгIа ялат паччахьалкхенна дIаденнад колхозо.

Норма 20 гектар йолча метте, дийнахьа 59 гектар ялат а хьокхаш, дика балхаш дир механизатораша Кучеренко Николая, Кургузов Василе. Касараш хьал а ийдеш, уж оардаш хиннача комбайнераша Г. Ларионова, Т. Гарасова, И. Демина 300 процентага дIакхоачаш кхоачашйора шоай балха нормаш.

Ялат дIакхухьача белгалбаьнна дика къахьийгар шофераша В. Ежова, Ю. Горбачева, К. Калюжне, В. Батаева. Норма 37 тонн йолча метте, цар дIакхухьар 55 тонн ялат.

А. МАМАЕВ.

КЕРДАЧА КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМАШКА

СихагIа ка бола ялат чуийца даккхара яхье баьннача лафетни жатка машиниста Исаков Ювнасеи тракториста Арсамаков Вахидеи массе дийнахьа къахьегама толамаш доах. «Ермоловский» совхозерча кхыча механизатораштa хьокхам тела маякаш хинна дIаэттаб уж. Норма 16 гектар мара йоацача метте 55 гектар кIа хьокх цар дийнахьа.

Уж толамаш даха цар вIаштIехьдаьннад техниках бизза пайда эцаш хиларах. Цхьаккха минут зехьа йоаяц. ДIахо йодача хана уж толамаш кхы а лакхде, махулла дукхагIа ялат хьакха лерхI совхоза цу дикагIболча механизатораша.

Совхоза партийни организаце цар даьха уж толамаш дIадовзийташ массе бригадашка сихха «молния» яха листок арахийцар.

Г. ЗАКРИЕВ.

Семилетка диълагIча шера махулла дукхагIа а дикагIа а продукци арахецара а производственни план ханал хьалха кхоачашъяра а чIоагIа къовсам лоаттабу Грознерча кондитерски фабрика коллективо. ХIанзале ах шера валови продукци арахецара план ханал ах бутт хьалха кхоачаш а яь 16-ча июне денз хьатIа хулача бетта чотах болх беш я из. Уж декхараш кхоачашдеча дика дакъа лоац коммунистически къахьегама ударникаша, дикагIа йолча бригадаша, цехаша.

Къаьстта дика къахьег фабрике коммунистически къахьегама ударникаша — машиниста ша Ужахова Фатимас, Амхадова Асмаас, Полищук Тамарас, слесара Бицаев Бадруде, иштта кхыбараша.

ДIахо шоай балха говзал лакхъяра Москверча пищевой техникуме заочно дешаш ба хIанз Михеева Нина, Сологуб Оля, городской Собета депутат Жовнер Антонида, кагирхой сайрийнарча школашка дешаш ба холодильни установка болхло Джамалханови слесарь Бицаеви.

ХIанз шоаш денна дош кхоачашде къахьегаш ба уж.

А. ДОДОВ.

Сурта тIа: машинист Ужахова Фатимеи цун машинага хьожаш воалла дежурни слесарь Сосланбекови.

И. Плиева сурт.

Новкъост Н. С. Хрущев керте латташ йола советски партийно-правительственни делегаци Румынски Халкъа Республике йолча хана.

СУРТА ТIА: советски партийно-правительственни делегацега моаршал телаш ба Бухаресте баха нах.

ТАСС-а специальни корреспондента В. Соболева даьккха сурт. (Сурт хьайийцад фототелеграфаца).

ВОШАЛ ДОЛЧА РУМЫНЕ МЕХКА

Город Онешть. (Бакэуски область) 20 июнь. **ТАСС-а специальни корреспонденташа Д. Бочаровеи К. Кравченкои** хоам бу: Тахан, Румынски Халкъа Республике яха ше йолча диълагIча дийнахь, мехка гIолла лела яхар Н. С. Хрущев керте латта советски партийно-правительственни делегаци. Яхача делегацеца ба: Румынски болхлой парте ЦК хьалхара секретарь, РНР Паччахьалкхен Совета председатель Г. Георгиу-Деж, РНР Министрий Совета председатель И. Г. Маурер, Румынски болхлой парте ЦК Политбюро членаш Н. Чаушеску, Г. Апостол, кхыбола Румыне хьалхле лелаю деятелаш.

300 километр гаьнарча наькъа бIоаххала ядача городашкара, юрташкара, машиннаькъа станцешкара эзараш бола Румынски Халкъа Республика къахьегамхой гIозбаьнна моаршал хетташ бар советски халкъо бахийтача викалашка.

Онешть яхача Бакэуски областе эггара йоккхагIчарех йолча цхьан индустриальни центре кхаьчача хана синтетически каучука комбинате, мехкдаьтта цIендеча заводе, «Борзешть» яхача химически комбинате яхар делегаци.

Химически комбината цхьан цехе йоккха митинг хилар. Из хьайийлар РРП Бакэуски областной комитета хьалхарча секретара Г. Рошу.

Советски хьаьшашка моаршал хьаьттар комбината керттерча директора К. Сава, комбината инженера Г. Келару.

Цул тIехьагIа митинге къамаьл дир РРП ЦК Политбюро члена Н. Чаушеску.

Митинге дакъа лоацаш хиннараша чIоагIа дегаш гIоздаьнна ладийгIар советски партийно-правительственни делегацена керте латтача Н. С. Хрущева даьча къамаьлага.

Хунедоара, 21 июнь. (ТАСС). Н. С. Хрущев керте латта советски партийно-правительственни делегаци, хIаьта иштта Г. Георгиу-Деж, И. Г. Маурер, Г. Апостол, Н. Чаушеску, кхыбола румынски официальни нах а тахан металлургически комбинате хилар, уж хьежар болат лоаладечеи прокатнии заводашка.

Комбинатага хьежа баьнначул тIехьагIа советски хьаьший стадионе баьхкача цига йоккха митинг хилар. Городера 30 эзар гаргга къахьегамхо вар советски халкъо бахийтача викалашка а Румынски болхлой партеи халкъа правительстваи кулгалхошка а дег тIара вошал тIехь моаршал хетташ.

Митинг хьайийлар РРП Хунедоарски областной комитета хьалхарча секретара П. Фурдуй. Хунедоара болхлошкара а берригача къахьегамхошкара а дIайха моаршал делар цо Н. С. Хрущевгеи советски партийно-правительственни делегаце членашкеи.

Моаршал хоатташ къамаьлаш дир Социалистически Къахьегама Турпала сталевара Ш. Турипша, доменни производствага хьожача комбината керттерча инженера И. Дину.

Гулбеннараша хоза хеташ ладийгIар РНР Министрий Совета председатела И. Г. Маурера даьча къамаьлага.

Цул тIехьагIа микрофона дIатIаваха Н. С. Хрущев «ура» яхаш цIогIарч а дIаьхдаь тIоараш а детташ, дIайха моаршалаш а телаш тIаийцар митинге вIашагIкхийттараша.

Советски делегацена керте латтачо даьча къамаьлага чIоаггIа уйла тIаяхийта ладийгIар, чIоаггIа деттача тIоараша а румыно-советски доттагIлен, СССР, Советски Союза Коммунистически парте, Румынски Халкъа Республика, Румынски болхлой парте сийна деттача цIогIарчаша а массехказза юкъахдаьхар из.

Крайова, 22 июнь. **ТАСС-а специальни корреспонденташа Д. Бочаровеи К. Кравченкои** хоам бу: Н. С. Хрущев керте латта советски партийно-правительственни делегаци Г. Георгиу-Дежи И. Г. Маурери, кхыбола официальни нах а шоашца а болаш тахан хьакхаьчар городе Крайове — мехка эггара йоккхагIа йолча Олтения яхача области центре.

Советски халкъо бахийтача викалашта хьалхашка кхухь тух-сискал, пионераша зизаш тел.

Массехк минут яьннача гIолла советски хьаьший машинаш тIа а хайша «Электропутере» («Электросила») яхача заводе болх. Города улицашка царга цIенача дег тIара дIайха моаршал хетташ ба итташ эзараш нах. Массава а гIозваьнна велакъеж. Накъа баьхкарий мугIарашка гIолла чакхдоал «ура», румыно-советски доттагIлен сийна массане а цхьатарра, цIенача дег тIара доагIа цIогIарч детт. Хьалха йоагIача машинашта зизаш тIаккхувс гулбеннача наха.

Заводага хьежа баьнначул тIехьагIа завода коа йоккха митинг хилар. Из хьайийлар парте обкома хьалхарча секретара К. Дрэгана. Коллективагара баьхкача викалаша дIайха моаршал телар хьаьшашка.

Цул тIехьагIа митинге къамаьл дир гулбеннараша безаме тIаийцача РРП ЦК Политбюро члена Г. Апостола.

Дош лу КПСС ЦК Президиума членалла кандидат волча, ВЦСПС председатела В. В. Гришина. Безаме тIоараш а детташ тIаэц из митинге вIашагIкхийттача наха.

Завода директора А. Домба завода коллектива цIерах Н. С. Хрущева совгIат делар — автотрансформатора макети завода вахар хьахьокхача суртий альбоми.

Н. С. Хрущева дег тIара баркал аьлар совгIат даларах, румынски къахьегамхой советски партийно-правительственни делегацена, советски халкъа, Советски Союза Коммунистически партена селлара тIереи безамеи хиларах.

Митинг чакхъяьнначул тIехьагIа поездаца Бухаресте дIаяхар советски партийно-правительственни делегаци.

Бухарест, 22 июнь. (ТАСС). Румынски болхлой парте Центральни Комитетои, РНР Паччахьалкхен Советои, Министрий Советои тахан саррахьа че йир Советски Союза партийно-правительственни делегаце сийна.

Че яьча бар советски партийно-правительственни делегацена керте латта КПСС ЦК Хьалхара секретарь, СССР Министрий Совета Председатель Н. С. Хрущеви делегаце членаши.

Чен тIа кад текъабеш къамаьлаш дир Г. Георгиу-Дежа а Н. С. Хрущева а.

Доги уйлеи цIена долаш, доттагIленца чакхъяьлар че.

ЛерттIа хьачуэца керда ялат

Массайолча оагIорахьара керда ялат тIадолаш машинаш хьатIаух Грозненски районерча Артемовски элеваторе. Дукха я уж, цхьабакъда, очередь-м яц. ВIалла ха ца йоаеш сиха Iодоассаду цар ялат.

Элеватора кулгалхошца цхьана территоре тIа гIолла чакхдоалаш тхона кIезига хоалу нах. Цхьа-ши шу хьалха дахчан бахьашца площадкаш тIа машинаш тIара ялат Iодоассадеш бIаргаго йиш яр дуккха болхлой. Элеваторе халача балхий процессашта механизаци яра дукха терко яьй администраце. № 1 йолча складе дIатIадолх тхо. Укхаза латтача йоккхача агрегата чу автомашина чура ялат Iодоассаду. ТIаккха турбашка гIолла ялат лакхе хьалтIадоагIа, цигара транспортераца зернохранилище кхоач.

Укхаза ерригаш а 20 эзар тонн хIаране чу а йодаш ялх склад я. Царех ши склад укх шера хьалха болх бе йолаеннаяле а, кхыяраштa санна механизаци яьй царна а. Складашка ийс автоопрокидывателаш оттаяьй. Машинаш тIара ялат дуккха а сихагIа Iодоассаду, 4—5 минут мара ха йовц цхьан машина тIара ялат Iодоассадеш.

Из бахьан долаш керда ялат хьатIаоза доладенна пхи ди мара доаццашехьа а 6,3 эзар тонн мукх хьайцаб, соахка берригa а 2,6 эзар тонн мара ца ийцача метте. КIа 3,5 эзар тонн совгIа хьайцад.

Ялат доассадареи доттареи балхашта механизаци яр бахьан долаш дуккха болхлой мукъабоал кхыча балхашта. ВIалла хьем боацаш сихха ялат хьаэцара даькъе шоаш тIаийца социалистически декхараш сийленца кхоачашду элеватора болхлоша. Производстве дикагIа къахьегача нахах ба механикаш Цыганкови Скрипаки. Цар массе хана геттара дикача хьала тIа лоаттаю техника, цудухьа технико цIаккха а ца соцаш цхьатарра дика болх бу.

Къахьегама сийле яьккхай укхаза воккхагIа волча сушильщика нов. Исрапилова а. Цо ший кулгашца тоадир ялат доассадара йолча ленточни транспортерий лакхехьара галлереяш, ханал хьалха ремонт яь ваьлар из 120 эзар тонн чуйодача сушилкана а.

Цул совнагIа кхы а дIа-хьа кхухьаш йола 8 сушилка я элеваторе. Хьалъеш латт дийнахь-бус 250—300 эзар тонн чакхъяккха низ кхоачаш хургйола хьажкIашта лаьрхIа реактивни сушилка.

Цу карагIдаьннача дикача хIамашца цхьана дуккха кхоачамбоацараш а да элеватора партийни организацеи администрацеи балхаца. Элеватора директор нов. Бурикин болхлошца гIожа ва. Из социалистически производстве хила йиш йолаш хIама дац, хIаьта партийни организацеи цун секретара нов. Смирновеи директора могийт из гIожал, хьадехац цунгара болхлошца Iимерза хулга.

Болхлоштеи гIулакхерча нахаи юкъе кхоачам боллаш лелабац идейно-кхетама болх, эшшача тайпара, шерра пропаганда лелаяц марксизма - ленинизма идеяшта. Геттара кIезига я элеватора территоре тIа гойтара агитаци: лозунгаш, плакаташ, пенгазеташ, социалистически яхь мишта лел гойташ дола доскаш, иштта кхыдараш а.

Уж кхоачамбоацараш сихха дIадаха деза партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, алхха ялат хьайдеча хана лелабаь ца Iеш, массе хана а чIоаггIа политико-кхетама болх лелабе беза къахьегамхошта юкъе.

Б. БЕКСУЛТАНОВ.

Тахан советски кагирхой Ди да

Вахар-машар, къахьегам, ираз!

Де лерхIача доккхача хIаман духьа

ЧIоаггIа политическии къахьегамеи хьинар айденна болаш дезду тахан шоай тамашийна цIей — советски кагирхой Ди, вай мехкарча кагийча нахеи мехкарашеи.

КПСС XXII съезда исторически решенеша, КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои юрташкарча берригача къахьегамхошка даьча кхайкарало кхы а чIоагIагIа творчески хьинар айдаьча кагирхоша хIара денна керда коталонаш йоахаш, коммунизм бахьан сийлен гIулакхаш карагIдувлаш къахьийгад шоай доккхача цIейна накъа боагIача хана.

Промышленносте, юрта боахаме кагийча нахеи мехкарашеи доахача къахьегама толамаша хьахьокх советски кагирхошеи 19 миллион саг чувоагIача Ленински комсомолои партена цо шоай йоакхо ярах чIоаггIа баркал а оалаш вай мехка коммунистически общество хьалъяра эстафета боккхагIа барашкара хьайица хилар. Партеи сийлахь-воккхача Ленинеи кердача вахарга, творчески къахьегамга, Iилмаи культураи лакхаленашка бода никъ хьабийлаб кагирхошта хьалхашка. Из дика кхетаду цар.

Вай мехкарча кагирхошца цхьана сийлен гIулакхашца накъа баьхкаб шоай цIейна вай республикера кагийнахи мехкарийи а.

Парте XXII съездеи комсомола XIV съездеи решенеш кхоачашъе хоадамболлаш декхараш оттадаьд республика комсомольски организаце. Семилетка диълагIча шера план ханал хьалха кхоачашъе лаьрхIад кагирхоша.

Республике вIашагI а ехка болх беш я 2700 саг чувоагIаш йола 394 комсомольско-кагирхой хьажкIаш лелаю звенош, царех 284 механизированни звено а йолаш.

Юрта боахаме болх беш болча кагирхоех дукха бараш ба Iалаьмате дика къахьегаш, производстве лакхара толамаш доахаш. Царех ба Гудермесски районерча «Дружба» совхоза хьажкIаш лелаю Насуханов Бача, «Назрановский» совхозера хьажкIаш лелаеча механизированни звено звеньевой Мальсагов Осман, Сунженски районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка Амриева Лиза, Курчалой районерча Ленина цIерахча колхоза доярка Тазбаева Коку, кхы дуккха бараш.

Промышленносте, транспорте, гIишлошъеча болх беш 20 эзар совгIа саг комсомольцашии кагирхойи ба республике. Къонача къахьегамхоша планал совгIа бIаьш эзараш тоннаш мехкдаьтта, мехкдаьтта продукташ яьхай, миллионаш киловатт электроэнерги кхояьй, эзараш тонн металлолом гулъяьй. Къаьстта дикача производственни гIулакхашца белгалбоалаш ба «Красный молот» завода кагирхой, крекинг-завода Советски Союза Турпалхочун Смирнов Юре цIерахча комсомольско-кагирхой установка членаш, «Малгобекнефть» НПУ цхьоалагIча промысла нов. Насадзе керте латтача мехкдаьтта доаккхача коммунистически къахьегама бригада членаш, кхыбараш.

Республикерча комсомольцаштеи кагирхоштеи юкъе шерра яьржай коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара тIехьара ях. Цу яхье дакъа лоацаш 20 эзар совгIа саг ва. Коммунистически хьисапе болх беш, бахаш, дешаш ба 918 комсомольско-кагирхой коллектива членаш.

Вай паччахьалкхе дегIаяра хIанзарча этапе кагирхой керттера дарех декхар да парте XXII съезда решенеш кхоачашъяр. Из декхар дика кхетаду комсомольцашеи кагирхошеи.

Массанахьа а чIоаггIа хьаллаьцар комсомольцашеи кагирхошеи производства еррига участкаш «Коммунистически тIахьожама прожекторашца» сийрда яха, йолаш йолча торонех бизза пайда эца, аьнна парте баь тIахьехам. «Красный молот» завода, ГАРО завода, ЦРМЗ, кхыча предприятей комсомольцаша вIашагIъехкай «комсомольски прожектораш», хIаьта хIанз шерра боаржабаь шоай болх дIахьош а я уж.

Лакхехьа хоахадаь парте Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи кхайкарал мадарра хьал а лоацаш парте хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашде берригa кагирхой оарцагIбоахаш я хIанз предприятей, колхозий, совхозий комсомольски организацеш.

ХIара кагирхочун декхар да дика довза а довзаш коммунизм хьалъечун моральни кодекса тIа белгал мел даьр дизза кхоачашдар. Цунца вIаштIехьдаргда коммунизма материально-технически база хьалъеча республикерча берригача кагирхоша хьинаре дакъа лоацилга а.

Шеко яц вай республикерча комсомольцашеи кагирхошеи дIахо йодача хана а шоашкара дика гIулакхаш а гойташ лакхара къахьегама толамаш а доахаш коммунизм бахьан советски халкъо лоаттабеча къовсама исторе оагIонаш шоай дикача гIулакхашца хьалъюзаргхиларах.

Л. ГУДАНТОВА,
ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома секретарь.

Хьинаре къахьег кагирхоша

Доккхий декхараш тIа а ийца хьинаре къахьегаш я тха районера хьажкIаш лелаю 11 комсомольско-кагирхой звено. Царна керте латт балха говзал дика йола комсомольцаш. Верригаш а цу звеношка дакъа лоацаш 121 комсомолец ва. Торонех бизза пайда а эцаш болх беш ба уж.

Къаьстта дикача балхаца белгалъяьннай Карл Маркса цIерахча колхозера Висаитов Iарби керте латта ах-механизированни звено. Цар гIулакх деш я 80 гектар хьажкIаш. ВIаштIехьдолча механизмашцеи йиш йоацача кулг-кареи гIулакх ду цар хьажкIашта. Цар дика доал деш хиларах оасарах цIена, районе йоацщача тайпара дика тоаенна латт цар еррига участок.

Иштта дикача балхаца белгалбаьнна ба Ленина цIерахча колхозера звеньевойш Чидигов Саидбеки Исраилов Сайпудии. Цар декхар тIаийцад хIара гектара тIара 35—40 центнер фуалъяьхача хьажкIий кхее. Из декхар кхоачашде беррига низ оарцагIбаьккхаб цар.

Шоаш доаха толамаш хIара ди тIехьагIа совдоахаш хьабоагIа тха комсомольцаши кагирхойи, хIаьта чIоаггIа дегаш гIоздаьнна дезду цар тахан вай мехкарча кагирхой Ди.

М. ДЖАФАРОВА,
ВЛКСМ Ведана райкома секретарь.

ЧIоагIа дегаш гIоздаьнна ба кагийнахи мехкарийи тахан. Къаьстта гIадбаха ба тахан пединститута студенташ, йистейоалаш латт цар тIеххьара экзаменаш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) пединститута студенташ: Н. Албогачиева, Л. Куколева, Б. Пегихоев, З. Хамидова, Н. Битиева, аргIан йола экзаменаш дIаенна а баьнна шоай йоккхагIа йолча хьехархочунца Генриетта Васильевна Шекуроваца къамаьл деш латт.

И. Плиева сурт.

КЪАХЬЕГАМЦА ДА ДЕРРИГА ИРАЗ

Тахан вай мехкарча дерригача халкъо дезду советски кагирхой Ди. Цу денга дикача къахьегама толамаща накъа бахкара чIоаггIа къахьегаш хьабаьхкаб аз кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригада членаш.

ХIара ахканарча сезонах тха бригаде т къ а ь итт а кхы совгIа а кагирхо хул сомий, баьца даарий, иштта кхыйола консервированни продукци кийчъеш. Укх шера къаьстта дикагIа болх бу цар массанеша. Бригаде хIанз болх беш гIалгIай, нохчий, эрсий, эрмалой, иштта кхыдолча къамех кагирхой ба. Цар массанеша шоайла чIоагIа доттагIал леладу, дIа-юха новкъостал ду, хIаьта шоайла социалистически ях лелаю. Цу гIулакхо новкъостал ду производстве н н и плани тIаийца декхараши тIеххкхоачашде. Укх шерара сезон йолаеннача хана денз хIара бетта бетта производственни план 103 — 105 процент кхоачашъеш хьайоагIа тха бригада. Производственни план тIеххкхоачашъярал совгIа оаха чIоаггIа къовсам лоаттабу арахецаш йола продукци дикагIа хилийтара, продукци кийчъярга дIабода мах лохбара, махулла кIезигагIа из йойтара, къахьегама овсарле дикка лакхъяра.

Бригада членаш шоайла ях лелаярал совгIа консервни комбината нов. Болтычев керте латтача коммунистически къахьегама бригадаца социалистически яхье баьннаб. Укх шера коммунистически къахьегама комсомольско-кагирхой бригада сийлен цIи яккха лаьрхIад оаха. ХIанзале тха бригада членаша Гордичук Аняс, Дзлиева Тамарас, Шубина Таяс коммунистически къахьегама ударникий цIи яьккхай, хIаьта кхыбараш а къовсам лоаттабеш ба. Цар массанеша беча балхаца а общественни вахаре дакъа лацарца а шоашкара хьоккхам лу.

Производственни план кхоачашъяра, къахьегама овсарле лакхъяра, иштта кхыдола декхараш кхоачашдара чIоагIа новкъостал хул бригада членаша шолха профессеш Iомаярах. Тха бригадера хIара кхоалагIвар шишша а цхьацц а б а р а ш кхоккха а говзал Iомаяь ба.

Консервни комбинате вIашагIъеллача художественни самодеятельносте тха бригаде дукхагIболча болхлоша дакъа лоац. ЧIоагIа раьза хул зрителаш - болхлой цар увттадеча концерташта.

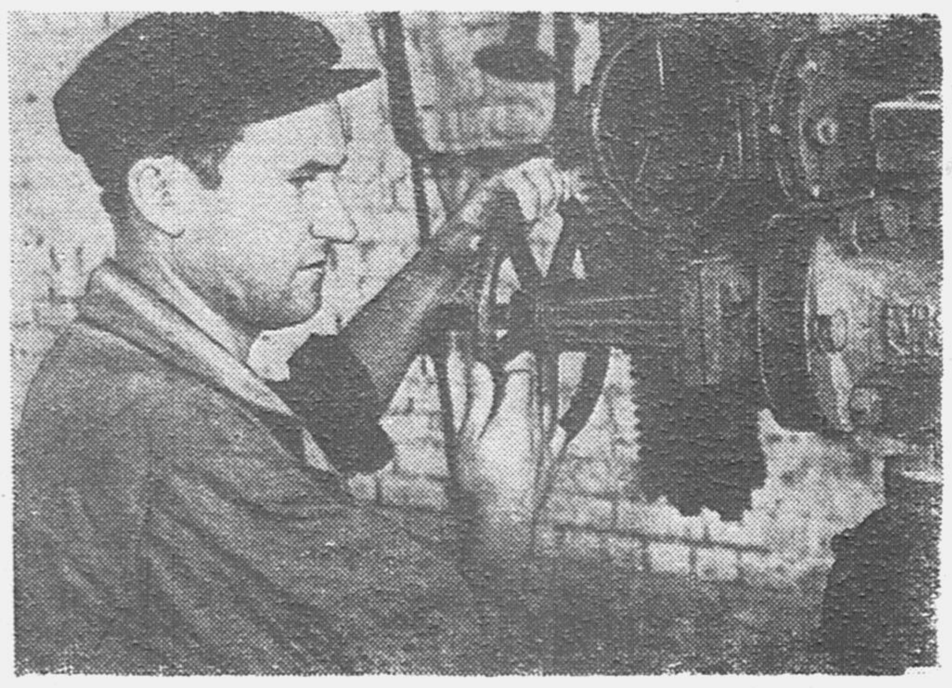
Вай партеи правительстваи къаьстта кагирхошта а луш йоккха паргIато еннай дIахо балха говзал Iомаяра, дешара. Тха комсомольско-кагирхой бригаде юкъерча школашка, техникумашка, институташка заочно деша ца вагIаш нагахьа саг вац. Деша багIарех цхьабараш экзаменаш дIаенна а баьнна болх беш ба хIанз, хIаьта цхьабараш экзаменаш дIалуш а ба.

КхоалагIа шу доладеннад аз консервни комбинате болх бу. Цу хана чухь сайна моггача тайпара болх беш, сайна ца ховр къаьнагIболчаргара хьаIомадеш, кIезига опыт йолаш болчарна новкъостал деш хьаенай со. Москверча пищевой институте заочно кхоалагIча курсе деша ягIа со. Се керте латта комсомольско-кагирхой бригада комбинате дикагIа хилийтара болхлошта юкъера барти цхьоагIои кхы а чIоагIъе хьожаргья со.

Каст-каста бригадерча агитаторашa вай мехкара а доазол дехьарча мехкашкара а керда хоамаш дувцаш беседаш ю, керда газеташи журналаши деш, беррига неша цхьана культпоходаш ю — тайп-тайпарча кинофильмашка, М. Ю. Лермонтова цIерахча эрсий драматически театре увттадеча спектаклашка хьеж. Ужжамо кхы дуккха а гIулакхаш леладу оаха. Цу дерригача гIулакхаша торо хулийт болхлошта юкъера безам, гIулакх чIоагIдалийта а вахаре уйла тIаяхийта а.

Со тешаш я семилетка диълагIча шера производственни плани тIаийца декхараши сийленца оахош кхоачашдергхиларах. ХIаьта ерригача комсомольско-кагирхой бригада цIерах аз дош лу советски кагирхой сийлен цIи оахоша лакха лоаттаергхиларах.

Л. КУДРЯВЦЕВА,
Грознерча консервни комбината комсомольско-кагирхой бригада бригадир.

Валови продукци арахецара ялх бетта план 4-гIча июне кхоачашъяьй Грозненски крекинг-завода № 21-1 йолча установка коллективо. ХIанз хьатIа хулача июль бетта чотах болх беш я цу коммунистически къахьегама установка коллектив.

Установке шийгара хьоккхам гойташ къахьегаш ва оператора помощник Семенихин Александр. Балха воллаше а итт класс яьккха а ваьнна нефтяной институте деша ваха кийчлуш ва из. Установке комсорг ва. Дика лел Семенихина балха гIулакхаш а. ХIара сменах 150—160 процент кхоачашъю цо балха план.

Д. АМАРОВ.

СУРТА ТIА: Семенихин Александр ший балха тIа.

И. Плиева сурт.

Мукх дIабалара план тIеххкхоачашъяьй

Ялат чуэцара балхаш чIоагIа сихденнад «Надтеречный» совхоза кхоалагIча отделене. Мукх хьекха а аьрда а баьннаб. 1044,5 тонн мукх элеваторе дIабеннаб.

Геттара дикача сортах дола «Безостая» яха кIа кхаьча даьнна а йоккхий участкаш я. КIа арда доладеннача хьалхарча деношка кхашкара хьахозараш хоза кхааш да. 19-ча июне «СК-3» комбайнаца 23 гектара тIара кIа арда а аьрда 42,72 тонн кIа даьккхар комбайнера Одиняев Дмитреи цун новкъоста Шабалдин Юреи. Дийнахьара норма 256 процент кхоачашйир цу агрегато. Дийнахьара задани 192 процент кхоачаш а еш, 23 гектар арда а аьрда 46,7 тонн кIа даьккхар «РСМ-8» яхача комбайнаца болх беча комбайнера Яшуркаева Арипа. Цу дийнахьа балхах иштта дика ка яьлар «СК-3» яхача комбайна тIарча Тягнирядно Иванеи цун помощника Меденцев Василеи а, 18 гектар арда а аьрда 19 тонн кIа даьккхад цар.

22 гектара тIара 46,4 тонн кIа даьккхар цу дийнахьа комбайнера Элешканева Шамсудеи тракториста Плотников Николаеи агрегато а.

Алхха цу цхьан дийнахьа хьатта хьатIадера 328,4 тонн геттара дика кIа, паччахьалкхенна дIаделар 167 тонн.

Аьрда кIа сихагIа хьатташка хьатIакхахьараи элеваторе дIакхахьараи шерра социалистически ях яьржай совнархоза УДП № 4 йолча гаража шофераштa юкъе. Элеваторе кIа дIадахьара даькъе 19-ча июне къаьстта дика ка яьлар «ГАЗ-96» яхача автомашина тIарча шофера коммуниста Георгий Маслова. 35 километр гаьнарча Артемовски элеваторе ворхIазза вахар из цу дийнахьа, ший ден норма кхозза совгIа тIеххкхоачаш а еш. Комбайнагара хьатта кIа хьада 16-ззеи элеваторе кIа ийца цкъаи вахар шофер Даурбеков Салангири, хIаьта шофер Чекашкин Владимир — 18-зза хьаттеп цкъа элеватореи.

Паччахьалкхенна мукх дIабалара план тIеххкхоачашъяьй «Надтеречный» совхоза кхоалагIча отделенерча къахьегамхоша. ХIанз чуийна кIа оардаш а паччахьалкхенна дIалуш а боахк уж.

А. ТИЩЕНКО.

Тхьамка пайдане культура я

Диъ шу хьалха тхьамка дIаде болабелар Шаьла района «Джалка» яхача совхоза йиълагIча отделенера къахьегамхой. 10 шера тхьамка леладеча къахьегаш хинна Тасаева Хазу керте эттар цу балха. Цо из болх бе Iомабир кхыбола къахьегамхой а, царех ба Межидова Зара, Булаева Макка, Довтхаджиева Куржан.

Укх шера 80 гектара тIа дIадийнад бригадо тхьамка. ХIара гектара тIара 12 центнер тхьамкий лордаш яха дош деннад бригада членаша. Бригаде хьалха латт Тасаева Хазу кулгалдеш йола звено. Ткъо саг чувоагIача цу звенос лелаеш я тхьамки ткъо гектар. Цхьатарра дика тIадаьннад звеной тхьамка. Тешшаме ала йиш я хIара гектара тIара 15 центнер тхьамка листаш цу звенос йоахаргья, аьнна. Иштта дика хьувкъаргдолаш да Межидова Зараий звеной тхьамка а.

Чуийнна тхьамкана оасар деш ба укх деношка бригада къахьегамхой. Цу балха тIехь къаьстта дика ка йоал звеньевой шоай а болхлой М. Булаева, Ж. Тасуева, А. Сабирова, иштта кхычар а.

Совхоза экономикана пайдане культура я тхьамка.

Б. ЗАНГАЕВ.

РОСТОВСКИ ОБЛАСТЬ. Области къулбехьарча районашкара колхозаши совхозаши гурахьа бийна мукх кхаьч-кхаьчачара хьакха йолаеннай.

Ялат хьокхаш 5 жаткеи хьалъэцаш 2 комбайни хургья Сальски района Орджоникидзе цIерахча юртбоахама артелерча Социалистически Къахьегама Турпала Беседин Василе цхьоалагIча комплексни бригада участке.

ТолашагIа йолча бригада механизатораша дош деннад 1087 гектара тIара ка бола ялат 6—7 дийнахьа хьекха Iодилла, аьнна.

СУРТА ТIА: В. Беседина бригада участке хьокхаш латта мукх.

В. Турбина сурт.

ТАСС фотохроника.

СИХХА ЧУЭЦА ЯЛАТАШ

РЕСПУБЛИКЕ КА БОЛА ЯЛАТАШ ЧУЭЦАР

1962-ча шера 20-ча июнерча хьалах (план кхоачашъяра проценташ)

	хьекхад	аьрдад
Грозненски управлени	**38**	**55**
Ачхой-Мартана	35	32
Грозненски	42	59
Советски	—	—
Урус-Мартана	23	29
Гудермесски управлени	**37**	**53**
Ведана	5	100
Гудермеса	58	62
Курчалой	5	100
Ножай-Юрта	1	100
Шаьла	52	34
Наурски управлени	**56**	**56**
Надтеречни	43	63
Наурски	76	49
Шелковской	47	65
Сунженски управлени	**10**	**36**
гор. МагIалбик	7	11
Наьсарен	—	—
Первомайски	—	—
Сунженски	14	41
Еррига а министерства колхозашкеи совхозашкеи	**35**	**54**
«Хьайбаш кхоаба» трест	**35**	**65**
Совнархоза совхозаш	**93**	**58**
Ерригача республике гIолла	**36**	**55**

* * *

Ка бола ялаташ чуэцилга геттара сихденнад. Маькха тIехьа-тIехьа чуэца доладеннад гурахьа дийна кIа а. 140 эзар гектар совгIа ка бола ялат да республика колхозашеи совхозашеи чуэца дезар.

Мишта лел из чуэцилга? Цу хаттара жоп лу 1962-ча шера 20-ча июнерча статистически управлене сводка. Республике хьекхад 51 эзар гектар е дерригa хьакха дезачох 36 процент, аьрдаьд 28 эзар гектар е хьекхачох 55 процент.

Дуккхача хана денз эггара хьалхагIа ка бола ялаташ чуийца боалаш хинна гудермесцаш укх шера а иштта хьалха латт. Цу районерча боахамаша 58 процент, Наурски районе 76 процент, Шелковской районе 47 процент ялат хьекхад. Ка бола ялаташ дукха доал яхаш хоза кхааш да республика кхашкара хьахозаш. Юккъера лаьрхIача гектара тIара 20—25 центнер ялат доал дуккхача боахамашка.

Сихеи вIалла доа ца деши ка бола ялат чуэцар — из да хIанз керттердар. Цхьабакъда, ялат чуэцилга хIанз а во лел дуккхача боахамашка. ХIара гектара тIара 2—3 центнер ялат доаду «Красноармейский», «Горячеисточненский» совхозашка, Наурски района «Россия» яхача колхозе, иштта кхыча боахамашка а.

Ялат чуэца ха тилийта йиш яц

КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш кхоачаш а еш, бIаьстан кхашкара балхаш дола а далалехьа денз ялаташ, технически бобовии культураш хьувкъаяра, шортта доакъар Iалаш а даь, цун ларда тIа хьайбашкара йоала продукци алсамъяккхара шерра къовсам дIаболабир МагIалбика района «Ингушский» совхоза къахьегамхоша. Оахача лаьтта 12 эзар гектар совгIа ялат дIадийнад совхоза кхаь а оотделене, цу даькъе ялата лаьрхIа 4500 гектара силоса лаьрхIа 1954 гектари хьажкIаш а ювш.

Къахьегам дика вIаштIехьбаккхарца, техниках бизза пайда эцарца, общественни доалахьеи дукхагIа йоакхо ярца продукцега шийга дIадодар чухнахьа даккха лаьрхIад совхозо.

Хьайбашкара йоала продукци алсамъяккхара эггара лоархIамегIардар доакъар да. Совхозо кийчде лаьрхIад ер доакъар: хьажкIий силос — 14,5 эзар тонн гаргга, моша доакъар — 1381 тонн, гIожа доакъар — 6 эзар тонн гаргга.

ХIара отделене хьакхий товарни фермашта юххе 40 а 60 а тонн чу а хожаргйолаш долча бетонни лармашка хьайбашта буабе мукх дIаболлилга хIанззехьа а доладеннад.

ХьажкIашцара балхаш дергдола 24 комсомольско-кагирхой звено вIашагIъеллай совхозе.

Звеноша тIаийца декхар да силоса лаьрхIа дIайийнача хьажкIий хIара гектара тIара 300 центнер моша хьажкIаш а йоахкаш дола сийна гIади ялата лаьрхIа дIайийнача хьажкIий хIара гектара тIара 50 центнер фуалъяьхача екъача хьажкIийи йоаккхилга.

Кхы а доккхагIа декхараш тIаийцад хьалха латтача механизатораша. ШоллагIча отделенерча Батыжев Салауддина кулгалдеча звенос 220 гектарах хIаране тIара 60 центнер фуалъяьхача хьажкIий яккха лерхI. Кхашкара балхаш дика ду звенос. Къахьегама овсарле лакха йолаш, дисциплина чIоагIа йолаш къахьег цхьоалагIча отделенерча механизатораша-звеньевоша А. Бархаиоева, В. Хайданова, М. Цонтроева, кхоалагIча отделенерча Б. Фаргиева, С. Коригова, иштта кхычар а.

Ка бола ялат чуэца йолаеннай совхоз. Хьалхарча шин дийнахьа 220 гектар совгIа мукх хьакха а хьекха касарех Iобиллар. Мукх хьокхача дика ка йоалаш къахьег шоллагIча отделенерча механизатора Энгиноев КIаьзас.

Ялат чуэцача юкъагIа нахаца политически-кхетамеи организаторскии болх бе коммунисташи комсомольцаши хьожабаьб совхоза партийни организаце. Царца ба пенсионер П. Галкин, хьехархо З. Цечоев, Б. Саутиев, иштта кхыбараш а.

Беча балха учет тоаяр духьа масса бригаде а расчетни книжкай система йолаяьй. ХIара болхлочо дийнахьа баь болх дIаязбу цу книжка тIа. Пхи ди массаза доал социалистически яхьа итогаш ю, болх дикагIа бераш белгалбоах.

Цхьабакъда, боахама а къахьегамхошта юкъе беча политически организаторскии а балхаца дуккха кхоачамбоацараш а да совхозе. Масала, совхоза керттерча инженера Колпакова яхачох, шоаш лелача 13 комбайнах 2 ремонт янза я, тIехьайийза лелаеча 19 комбайнах 5, цхьацца оатхалаш эшаш хиларах бригадашка дIаяхийта йиш йолаш яц. Ка бола ялат чуэца доладеннача хана да из! Кхыметтел болх беш йола агрегаташ а яц мел эша кхоачамаш долаш. Масала, шоллагIча отделене 3-ча бригадера комбайнер Н. Энгиноев 20-ча июнехкычахьара механизатораш тIакхаччалца болх ца беш сеца латта везаш хилар... эшаш дола дIоагIаш шийга ца хиларах. Сийгаш доаду цхаралаш а доацаш трактораш лелаеш а моттигаш хиннай цу отделене. «СК-3» яхача комбайнаца кха йистош хьекхачул тIехьагIа ханнахьа ча дIа ца даккхар бахьан долаш 3 жатка болх бе йиш йоацаш лаьттар Коригов управляющи волча 3-ча отделене.

№ 6 йолча бригаде продукташ ца хьош 2 ди даьккхар болхлошта продукташ лоаттаеш волча Додова, цо фу ду хьажанзар боахама даькъе директора заместитель вола Гуноев а. Болхлошта ханнахьа алапеш дIа ца телаш а моттигаш я. Ка бола ялаташ чуэцара йизза кийчо елга эшшача тайпара даьдац.

Къахьегамхошцара политически организаторскии болх лаккхача боарамагIа ца лелабар бахьан долаш хила тарденнад, керттерча даькъа, уж а уж санна кхыдола а кхоачамбоацараш. КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советои дерригача советски халкъага даьча Кхайкарала а, «Гудермесский» совхоза къахьегамхоша Нохч-ГIалгIайчен берригача къахьегамхошка даьча кхайкарала а гонахьа шерра болх баьбац, бригадашка деша керда газет, журнал доацаш ханаш ух.

Партийни организаци декхарийла я профсоюзнии комсомольскии организацей балха дукхагIа терко е, из болх бе ховргдола эггара дикагIа бола къахьегамхой бригадашка агитаторалла хьежабе, нахаца беш бола кхетама болх мамогга сихагIа ка бола ялаташ чуийца дахара а хьалхашка латта доккхий декхараш сийленца кхоачашдара а тIаберзабаь бе.

Б. ДИДИГОВ.

...Къахьегамца, къахьегамца, алхха миллионий къахьегамца!

Укх шера май бетта «Коммунистически къахьегама предприяти» яха цIи яьккхай Грозненски нефтемаслозаводо. Цу предприяте коллектива болх, вахар дувцаш йола материалаш кепа тох оаха тахан укх оагIо тIа.

КОММУНИСТАШ АВАНГАРДЕ БА

Кердадар, къахьегама овсарле лакхъергьяр эггара хьалха дIадоладераш коммунисташ ба Грозненски нефтемаслозаводе.

Школера дийша воаллашехьа а 1939-ча шера вера заводе балха коммунист Николай Шаламов. № 16 йола установка болх бе йолаеннача дийнахьа денз цу установка тIа болх бу цо. Къахьегам дукха безарца балха говзал лакх а яь цу установка начальник хиннав цунах. Технологически процесс тоаеш йола 200 совгIа предложени еннай цо. Къаьстта дукха къахьег Николай Ивановича къона болхлой кхетамца кхебеш. Ше цига болх беча юкъагIа духхьала ше хьеха а хьехаш бIаь совгIа саг Iомаваьв цо чIоагIа чоалхане технологически процессаш лелае.

Цу установкера берригга коммунисташ эггара лоархIамегIарча участкашка ба. Установка эггара чоалханерча отделене болх беш ва цигарча цехови парторганизаце секретарь Н. Дзебашвили. Къахьегам дукха безаш, наха эшардезар дика довзаш хиларах хержав из коммунисташа шоай секретаралла а.

18 шерал дукхагIа ха я боккхагIа бола оператораш-коммунисташ Г. Демченко, С. Стариков, Е. Востриков, А. Кулаткин, Е. Антонова № 17 йолча установке болх беш бола. Цар кулгалдеш йола сменаш балха хьалха латт, шоаш тIаийца декхараш массаза а сийленца кхоачашду цар. Цехови партийни организаце чIоагIа творчески болх лелабар бахьан долаш заводе эггара хьалхарчарца коммунистически къахьегама коллектив яха цIи яьккхар цу установка коллективо. Лоаццача хана планах лаьрхIа хинначул 90 процент дукхагIа лакхйир цига къахьегама овсарле, дикка лохдир продукце тоннага шийга дIадодар.

Установка коллективаца цхьаккха саг вац дешаш воацаш. Цу гIулакха хьокхам телараш а коммунисташ ба. Масала, ремесленни училищера вера установке балха А. Кулаткин. ХьалхагIа сайрийнара школеи цул тIехьагIа сайрийнара техникуми толамца дийша чакхъяьккхар цо. Цунгара хьокхам а ийца, цун бригада берригга членаш а дешаш ба. Цу установкера механик Ю. Скобельцын лакхара образовани йолаш ва, хIаьта а заочно аспирантуре дешаш ва из.

Арахеца ерригга продукци тIехдика хилийтара яхь заводе дIайолайир коммуниста, СССР Лакхехьарча Совета депутата В. Шелубцова. Ший бригадаца цо дIадоладир чIоагIа пайдана дола керда гIулакх — дикал-вол тахка продукци лабораторе а ца кхухьаш, уж тохкамаш установкашка оператораша долда, аьнна. Из гIулакх бахьан долаш сахьата итти дийнахь-бус 240-ен анализ е ца езаш мукъайоал завода лаборатори. Цигара мукъабаьнна нах дукха а пайданагIа хургдолча кхыча балхаш тIа хьожабе йиш хул. Цул совнагIа установкашкарча операторий говзал а лакхлу, лаборанта говзал а тIакхет царна. Стационарни хьалех а доацаш, установкашка балхаш де торо хулийта лабораторни прибораш хьаяра декхар хьалхашка оттаду прибораш еча промышленностана хьалхашка В. Шелубцова инициативо.

Дукха пайдане балхаш ду завода управленерча коммуниста-инженераша. Производства технологи тоаеш йола итташ предложенеш еннай завода керттерча инженера Станислав Иванович Степуро. Мехкдаьттана переработка яра процесс тоаяра автораш шоаш хилар бакъдеш дола тешалаш долаш ба коммунисташ Квашнин, Павлов, Свинцов, Шалатов, Степуро, иштта кхыбараш а.

Коммунистически къахьегама яьржача яхье дуккха пайдане хIамаш карагIдаьлар № 40 йолча установка коммуниста. Установка йолаялийта кийчъеш яр. Оборудовани а технологически процесс а хьалхагIа вай мехка ца йовзаш, керда яр. Дуккха коммунисташи парте боацараши вIашагIа а теха, из производство караерзаяреи паччахьалкхен план кхоачашъяреи дешашта дагаяьлар партбюро.

Цу хана керттердар эггара дикагIа йола кадраш цига балха дIанийсъяр дар. Установкашкарча коммунисташкеи болхлошкеи царех цхьабараш кердача производстве хьехаш кхайкарал дир партбюрос. Цу кхайкарала эггара хьалха жоп а денна, кердача производстве балха баьхкар коммунисташ Мертвицев, Богданов, Горьковой, Шакарян, Волошин, иштта кхыбараш. Царгара хьокхам а ийца, иштта цига балха баьхкар парте боаца новкъостий Шевякин, Шиянов, Должиков — верригаш а ткъаьх саг. Иштта 50 саг кагирхой а баьхкар.

Коммунисташка хьалхле а йолаш хьийга къа маьхала даьлар: производство караерзайир, план дуккха тIехкхоачаш а еш, беттагара-беттага геттара дика парафин дIакхоач паччахьалкхенга.

ХIанз укх сахьате семилетка ханал хьалха кхоачашъяра тIайийрзза къахьегаш я завода ерригга коллектив. Коммунистически къахьегама предприяти, аьнна, заводах цIи тиллара эггара дикагIа дола жоп из хургда. Из сийлахь декхар кхоачашдара яьржача йоккхача яхье авангарде латт заводера коммунисташ.

В. ЗАХАРЧЕНКО,
завода партбюро секретарь.

Сийленца лелаергья яьккха цIи

Укх шера, май бетта «Коммунистически къахьегама коллектив» яха сийлен цIи яьккхай тха завода коллективо.

Халача балхашта автоматизации механизации яра даькъе укх тIеххьарча хана заводе даь хIамаш дукха да. Алхха цхьан 1961-ча шера дикка къахьегама овсарле лакх а еш, хала балхаш аттача а доахаш дола дуккхача лоархIамера 37 гIулакх чакхдаьккхар заводе. Уж гIулакхаш бахьан долаш 9—10 процент лакхъелар къахьегама овсарле.

Даиман творчески болх беш я завода коллектив. 1961-ча шера балха юкъейоалаяьча 471 рационализаторски предложене 173,7 эзар сом пайда белар. Кхы а дукхагIа пайда баргбола предложенеш тел рационализатораша укх шера.

Соахка 14 рационализаторски предложени еннаяр воккхагIа волча мастера С. Мусоянца. Царех балха юкъейихьача 9 предложене 3.263 сом пайда белар. Иштта 2.307 сом пайда белар слесара А. Гильдибаева еннача 11 предложене а.

Укх шера къаьстта дукха а пайдане а рационализаторски предложенеш тел № 40 йолча установка начальника Ю. Гилядова, механика Е. Баранова, слесара А. Гильдибаева, № 18 йолча установка слесара Б. Гусарова, № 54 йолча установка воккхагIа волча оператора А. Кульгукова, инженераша А. Прокопенко, В. Меньшиковас, иштта кхычар а. Масала, Гилядовеи Барановеи енна предложени балха юкъеяхьарах 5.780 соми В. Меньшиковас енна предложени балха юкъеяхьарах 530 соми пайда боал.

Цхьа дезал санна барт тайна, коммунистически къахьегаш а яхаш а йолча тха йоккхача коллектива уйла цаI я: ворхI шера план ханал хьалха кхоачашъелга, коммунизма материально-технически база хьалъеча дизза шийгара доагIа дакъа лоацилга.

К. КВАШНИН,
завода директор.

Кагирхоша болх а бу деша а деш

Кхоачамбоацаращца къовсам лоаттабара, кердача, прогрессивни долчоа никъ сийрдабахара Iалаьмате боккха лоархIам болаш ба Москверча, Киеверча, Ленинградерча, иштта кхыча городашкарча предприятей комсомольцашеи кагирхошеи дIа а болабаь, берригача мехкарча кагирхоша хьаллаьца «комсомольски прожектор» яха болам.

Грознерча кхыча предприятешка санна, тха заводе а вIашагIъеллай «комсомольски прожектора» штаб. Цу штаба начальник ва Коржов.

Керттерча даькъа мехкдаьтта продукташ зехьа ца йойтара тIехьа, рузкъан кхом ца бара духьал, къахьегама а технологически а дисциплина чIоагIъяра, производстверча торонех мамогга дикагIа пайда эцара тIехьа лоаттабеча къовсама тIаберзабаь ба «комсомольски прожектора» штаба болх.

Заводе болх беш 194 комсомолец ва. Цар хьинаре дакъа лоац технически прогрессе. 169 рационализаторски предложений еннай укх шера комсомольцашеи кагирхошеи. ДикагIа болча комсомольций - рационализаторий цIераш ерригача заводе а дика йовзаш я. Ужаш ба Канелин Альберт, № 16 йолча установка оператор Рухлин Владимир, Казадубов Анатолий, иштта дуккха кхыбараш а.

Хадданза шоай кхетам лакхбеш, цхьацанахьа дешаш ба берригга комсомольцаши кагирхойи. Цхьабараш институташка дешаш ба, шоллагIбараш—болх беш болча кагирхоша дешача школашка, техникумашка, политически дешара сете.

Коммунистически къахьегама завод яха цIи яккхара дика дакъа лаьцар заводерча комсомольцашеи кагирхошеи.

ЧУДНЕНКО,
завода ВЛКСМ комитета секретарь.

Дика коллектив я Гилядов керте вола № 40 йолча установка коллектив. Бетт-бетта парафин даккхара план тIеххкхоачашъю цо.

СУРТА ТIА: № 40 йолча установка воккхагIа вола оператор Горьковой керте вола бригада (аьттехьара аьрдехьа) Шаипов, Горьковой, Гильдибаев, Кондраков, Копленко, Девкин.

И. ПЛИЕВА сурт.

* * *

Болх а бе даха а даха коммунистически хьисапе

Москва - Сортировочни депо коллективо дIаболабаь коммунистически болам берригача мехка гIолла хьаллаьцача хана тха бригада коллективо а хаьдда декхараш тIаийцар коммунистически болх бе а даха а. Оаха дош делар лаккха овсарле йолаш болх бе, рационализатораш хила, тIехдика мара продукци ара ца хеца.

Тха бригадаца пхи саг ва, царех кхоъ: оператор А. Тюрин, оператора помощник А. Антонов, слесарь Б. Елизаров шоай дешар лакхдеш ба. Дешара шу толамца чакх а даьккха 8-ча классе дIачубаьннаб Тюрини Елизарови, хIаьта Антонова 10 класс чакхъяьккхай.

Балхах мукъадаьннача хана вIашагIа а детталуш театре, кино, музее ух тхо. ЦIагIа а ара а чIоагIа эздел леладу массане а. Орджоникидзе цIерахча стадионе футболах ловзар долча хана цига порядок хилийтара гIо деш ба Тюрини Елизарови.

1961-ча шера май бетта технически училищера вера тха установке болх бе А. Антонов. Юххьанца харцахьара гIулакхаш хоалора тхона цунгара, къахьегама дисциплина цо телхаеш а моттигаш нийслора. Цунах лерттIа болхло хуле тамаш я аьнна, хетаделар установке. Тха смена коллективо Антонов шийца хьа а ийца, из нийсача новкъа ваккха, цунна новкъостал де лаьрхIар. Дукха ха ялалехьа ший декхараш дизза кхоачаш а деш, кхычар а цунгара хьокхам эца а мегаргболаш дика болхло хилар цунах. Ер кхоалагIа бутт ба коммунистически къахьегама ударник яха цIи Антонова яьккха.

Лабораторе а ца ухаш, цхьацца анализаш оахош тхоай установке а еш, тIехдика мара продукци ара ца хецара инициатива дIайолайир тха бригада коллективо. Тхоай сменацара моллагIа а новкъост отпуске ваха а моллагIа кхы бахьан этта а тIера ваьлча, кхы саг а ца вехаш, цунна боагIа болх а смена коллективо ше бу.

Иштта уж хIамаш бахьан долаш заводе эггара хьалха тха бригадо яьккхар коммунистически къахьегама коллектив яха сий дола цIи.

В. ШЕЛУБЦОВ,
завода воккхагIа вола оператор, СССР Лакхехьарча Совета депутат.

БОККХАГIБАРИЙ ОПЫТ — КАГЕГIБАРАШТА

Цхьа шу совгIа ха мара яц № 40 йолча установка коллектив вIашагIкхийтта. Массехк шера денз завода кхыча установкашка болх беш хиннаб укхазара 30 процент нах. Парафин даккхара балхаш Iомаде ново-куйбышевски заводе практике ваха хиннав установкера 16 саг. Царех дукхагIбараш боккхагIа бола операторараши операторараши бар.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацей кулгалхоща дагаволаш бригадаш вIашагI а ехка, шоай болх дика ховргдолаш технологаш кийчбе лаьрхIар установка начальника нов. Гилядова. Технически училище йисте а яьккха, духхьашха заводе балха баьхкача къонача болхлошта занятеш вIашагIъехкар. Царна творчески кулгалдеш вар нов. Гилядови установка механик нов. Барановн.

Тхона, боккхагIа болча оператораште, хьалхашка оттадир болх къоначе болхлошта практически Iомабара а, шо-шоай моттигашка уж дIанийсбара а декхар. Денна, ши-ший бригадаца уж балхаш деш хьабаьхкача боккхагIа болча оператораша установка болх бе йолаялийтара дика кийчйир бригадаш. ЧIоаггIа накъадаьлар практически а теоретически а занятешка даь балхаш. Парафин даккха болабелар технологаш.

Соахка 7-ча ноябре установка болх бе йолаеннначул тIехьагIа а занятеш болх беш яр. Цудухьа лоаццача хана шоай теоретически а творчески а говзалаш лакхйир технологаша. Из бахьан долаш воккхагIа вола оператор хувцаш болх бе хьожавир са бригадера нов. Шиянов, операторалла хьожабир новкъостий Медведев, Саламатин, иштта кхыбараш.

Установка коллектив завода общественни вахаре дизза дакъа лоацаш я. Укхазара 17 саг ва завода художественни самодеятельносте дакъа лоацаш. ХIаьта барт-цхьоагIо йолча тха коллективо массаза 115—120 процент кхоачашъю производства план. Рационализаторски предложенеш балха юкъекхувлара а дизза дакъа лоац установка коллективо. ДикагIа бола рационализатораш ба новкъостий Гилядов, Баранов, воккхагIа вола оператор Косолапов, кхыбараш.

ВОЛОШИН,
установка воккхагIа вола оператор.

Коммунистически къахьегама цIи лелаеш я Слободской Леонид керте вола литейно-крепитела установка. Цу установка коллективо арахецаш я юртбоахама культураш дикагIа дегIайоахкийта НРВ яха молхаш а.

СУРТА ТIА: НРВ вещества продукцена анализ еш боахк (аьттехьара аьрдехьа) оператор Г. Козленкои оператора помощник Р. Агасарьяни.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДИКА КЪАХЬЕГАШ, ПАРГIАТА САЛОIАШ

Коммунистически партеи Советски правительстваи деш мел дар советски сага духьа, из кхы а дукхагIа паргIата ваккхар духьа деш да. Предпряитешкарча, совхозашкарча, колхозашкарча къахьегамхоша дика салоIилга вIаштIехьдаккхара дика йоакхо ю вайцига партеи правительстваи.

Дика къахьегарал совнагIа, иштта дика паргIата са а лоI укх шера май бетта «Коммунистически къахьегама предприяти» яха цIи яьккхача Грозненски нефтемаслозавода къахьегамхоша. Болх болабалалехьа вахте хьавена болхло саготде дезаш хилац, установкашка ЦIе уголокаш я. Цига массаза а деша керда газет, журнал, дика книжка хул. Хьаштдолчоа ловза шахматаш, шашкаш, домино. Геттара дика кийчъяь я № 16 йолча, литейни крепитела, ремонта участка установкера ЦIе уголокаш.

Кулгалдеча балхаш тIа новкъостий а хул болхлошца цхьана футболах, теннисах ловзаш. Делкъийна перерыв хиннача хана волейболах ловзаш хул № 17 йолча установка начальник Басин, керттерча инженера заместитель Павлов, литейни крепитела установка начальник Слободской, энергоучастка начальник Курноскин, иштта кхыбараш. Балхаш дика деши коммунистически къахьегама цIераш яьхаи ба уж берригга новкъостий.

Болх чакхбаьнначул тIехьагIа шахматех ловзаш багIаш гу № 17 йолча установка механик Скобельцыни литейни крепитела установка механик Пальчикови. Шахматех ше дика лайза ца Iеш, кхыбараш а Iомабеш ва № 40 йолча установка начальника заместитель Варновский.

Республике хьалхле яккхара йолча яхье а дика ка а йоалаш ловзаш я тха волейбольни команда. Цу команда берригга доакъашхой коммунистически къахьегама ударникаш ба, бетт-бетта тIеххкхоачашъю цар массане а производственни планаш. Цу команда капитан—керттерча инженера заместитель дика рационализатор ва. Боккха пайда боалаш йола дуккха рационализаторски предложенеш я цо тийнна.

Дика салаIа ховш ба тха заводера кхалнах а. Тха заводерча баскетболиоткаша республике хьалхара моттиг яьккхай.

Дукха лектораш-общественникаш ба заводе. Берригача болхлошта чIоагIа еза а луш, дика лекцеш йийшай укх шера производственни отдела начальника Леонидова, литейни крепитела установка начальника Слободске, № 16 йолча установка механика Акименко, иштта кхы дуккханеша а.

Геттара дика вIаштIехьбаьккхаб заводе художественни самодеятельноста болх. Репетицешка а ухаш, концерташ увттадеча хьинаре дакъа лоацаш 30 совгIа саг ва завода болхлоех. Къаьстта белгалбаьннаб цига КИП приборист Шипулин, лаборантка Смирнова, ВЛКСМ комитета секретарь Чудненко, парафинови производства ремонтни участка слесарь Кодзоев, иштта дуккха кхыбараш а.

ВIашагIа а кхийте цхьана театре ахара гIулакх а дика вIаштIехьдаькхад профсоюзни, партийни, комсомольски организацеша. Цкъа ца бахараш шозлагIа а болхаш, лоадама хIама ца эшаш берригга болхлой а хиннаб Грознерча, Куйбышеверча, Къилбаседа-ХIирий республикерча, Краснодарерча артистий гастролашка. Искусства дуккха дика произведенеш яйнай царна цига.

1961-чей 1962-чей шерашка Iаьржа форда йисте салоIаш хиннав заводера 232 саг. Безам болча нахах нагахьа саг висавац ший отпусках Iаьржача форда йисте салаIа ваха путевка ца кхоачаш.

Завода эггара хьалхара коммунистически къахьегама ударникаш Гильдибаев, Меркулов, Федотова, иштта кхыбараш а Советски Союза эггара дикагIа йолча моттигашка салоIаш хиннаб, хIаьта № 40 йолча установка воккхагIа волча оператора А. Волошина совгIата Чехословаке ваха путевка еннай, иштта облсовпрофо доазол дехьа яха путевка еннай № 18 йолча установка оператора помощника Василихинайна.

Иштта коммунистически хьисапе болх беш а, яхаш а, салоIаш а я барт тайна коллектив.

В. СИДЕЛЬНИКОВ,
профсоюза заводской комитета председатела заместитель.

ЛАКХА КОММУНИСТИЧЕСКИ САКХЕТАМ БОЛАШ, КЪАХЬЕГАМ ДУКХА БЕЗАШ, ДИСЦИПЛИНА ЙОЛАШ, ОБЩЕСТВА ХЬАШТАШТА МУТIАХЬА ВОЛАШ ХИЛАР — КОММУНИСТИЧЕСКИ ОБЩЕСТВЕРЧА САГАХ ДIАЯЛА ЙИШ ЙОАЦА ОАМАЛАШ Я.

(СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ПРОГРАММА ТIАРА).

Доккхий балхаш да маслозавода конструкторски бюро коллектива хьалхашка латтараш. Завод капитальни ремонта кийчлуш я, хIаьта цу гIулакха сихха кийчъе еза технически документаце чертежаш. Чуийнна из болх беш боахк хIанз конструктораш.

СУРТА ТIА: (аьттехьара аьрдехьа) инженер - технолог В. Кабишева, конструкторски бюро начальника заместитель З. Македонова, боккхагIа бола инженераш П. Преснякови, М. Тамазоваи.

И. ПЛИЕВА сурт.

ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕССА — ДУКХАГIА ТЕРКО

КПСС кердача Программо вайна хьалхашка оттадаь керттера экономически декхар — коммунизма материально-технически база хьалъелга — толамца кхоачашдаро тIагIертта дIадех технически прогресса даиман йоакхо елга, къахьегама процессашта комплексни механизации автоматизации елга, къахьегама овсарле цIаккха ца хиннача боарамашка дIакхоачаеш лакхъелга.

Ерригга воай техника эргайоаккхилга, халкъа боахама массе дакъа кердача техникаца дизза Iалашделга — иштта да укх гаргарча ткъаь шера вайна хьалхашка латта декхар, хIаьта цу технически прогрессе керттерча лоархIаме хила езар вай езайоккха промышленность а я.

Мехка доагора баланса боккхача лоархIаме да мехкдаьтта, газ, мехкдаьтта продукташ. Цудухьа доаккхаш дола мехкдаьтта 4,7—4,8-ззеи мехкдаьтта газ — 14,4—15,2-ззеи алсамдала деза ткъаь шера. Доагора нийша ца Iеш, тIехь-тIехьа дукхагIа химически синтеза бедал хургья мехкдаьттахи газахи.

1961-ча шера заводе болх бе йолаелар парафин доаккхаш йола керда установка. Цига селективни растворителий новкъосталца кердача тайпара доаккх геттара дика парафин. ХIанз укх сахьате парафинови производства шоллагIа очередь хьальеш латт. Из хIанзарчул шозза дукхагIа низ болаш хургья. 1963-ча шера йистеяккха лерхI из. Семилетка чакхйоаллача хана йоккха ши установка кхы а хьалъергья.

Цу тайппара, машинашта хьекха даьтташи парафини деш йола йоккха предприяти хургья нефтемаслозаводах. Халкъа боахама Iалаьмате боккха лоархIам болаш парафин долга кхета а деш, дукха терко тIайохийт уж установкаш ханнаьа хьалъяь яхараи болх бе йолаялийтари.

Цхьаццайолча технологически процессашта йизза автоматизаци елга цунца Iалаш а деш, тайп-тайпарча технологически узлашта шерра автоматизаци еш я завода установкашка. Новкъосталенна йолча участкашкара (лаборатори, товарий-бедала участок, иштта кхыяраш) нах мукъабалийтара геттара боккхача лоархIамера да бедала, полуфабрикатий, кийчача продукце дикал-вол установке йоллашехьа а къоастае йиш хургйолаш автоматизаци елга. Цу даькъе а дуккха хIамаш даьд заводе. Масала, № 16 йолча установке продукце босхьахьокхаш прибор я, бедали растворители вIашагIъэяьчул тIехьагIа цар овхар хьахьокхаш прибор я № 17 йолча установке, хьаяьккхача продуктах маза хилар ца хилар хьахьокхаш прибор я № 19 йолча установке, иштта кхыдараш а. Бустамаш дахареи резервуарашта переключени яреи балхаш гаьннарча диспетчерски пунктера автоматически дара эша гIулакхаш кийчдеш латт заводе.

Уж гIулакхаш кхы а дукхагIа хургда рационализаторийи изобретателийи болам шербаларца, керда техникеи толашагIа йола технологии дукхагIа юкъеозарца, технически прогрессана Iилманнеи техникаи карагIдаьннараш Iомадара хьинарегIа тIадерзарца, коммунистически къахьегама ударник, цех, установка, предприяти яха цIераш яхара чIоагIагIа къахьегарца.

Тешшаме вай толам баргбола, сихагIа вай коммунизмага дугаргдола никъ технически прогрессана тIакхувш хулга.

И. АРУТЮНОВ,
завода керттерча инженера заместитель.

ТХА ШЕФСКИ НОВКЪОСТАЛ

Коммунистически къахьегама завод яха сийлен цIи а яьккха, план кхоачашъеш йоаллача Грозненски нефтемаслозавода коллективо хадданза шефски новкъостал лоаттаду № 10 йолча детдомана, № 35 йолча школана, Урус-Мартана района «Красноармейский» яхача совхоза.

Детдоме концерташ увттаде ихаб художественни самодеятельноста доакъашхой, цигарча бераште пионерски лагере баха 25 путевка хьожаяьй заводской комитето, езача хана совгIаташ тийннад.

Заводо ший низаца дуккхача маьхера ремонт яьй № 35 йолча школе, дуккха тайп-тайпара мебель кийчъяьй, бераште ловза моттигаш яьй, зурма, фата, шахматаш, шашкаш, волейбол, иштта кхыйола хIамаш еннай. Школа пишкашка а водопроводеи канализацеи системага а хьежаргволаш къаьстта слесарь белгалваьв.

Доккха новкъостал ду завода коллективо «Красноармейский» совхоза а. Хьокхамий доскаш кийчъяьй, 4 волокуша яьй, художественни самодеятельносто уха а ухаш концерташ увттаду.

Парторганизаце секретарь В. П. Захарченко, завода директора заместитель А. Ф. Кобцев каст - каста хул № 10 йолча детдоме, № 135 йолча школе, «Красноармейский» совхозе.

И. ЛАЩЕВ,
строительни участка мастер.

ЮРТА БОАХАМА ГIО А ДЕШ

КПСС Нохч-ГIалгIай обкомои совнархозои тха коллективана тIадиллар юртбоахама культураш дегIайоагIилга геттара сихдеш йола НРВ яха молхаш арахецилга вIаштIехьдаккха, аьнна. Культурай хьувкъам 10—30 процент сов а боаккхаш, уж молхаш юрта боахама Iалаьмате боккхача лоархIаме хилар кхета а даь, лаьрххIа цу гIулакха керда установка хьал а яь, лоаццача хана вIаштIехьдаьккхар оаха НРВ яха молхаш арахецилга. Заводе совъювлаш дIакхувсаш хиннача хIамаех хьаеш я уж.

ЧIоаггIа хамбе а безаш, дика беркат даьлар уж молхаш хьаяра балха установка начальник волча Слободскегара, тохкам беча лабораторе коллективагара, установка операторашкара Б. Слюсаревгара, Г. Козленкогара, иштта кхычаргара а. НРВ хьаяра процесс сихха Iома а яь, апрель бутт чакхбоаллаш молхай хьалхара парти арахийцар. ХIара гектара 100—300 грамм мара ца эшаш йола НРВ май бутт чакхбоаллаш 15 тонн хьайир коллективо.

НРВ арахецара процесс тIа-тIа тоаеш латт, уж дуккха арахеца кийчо еш я установка. Цхьабакъда, цхьаькха хIама дагадоал завода коллективана — май бетта арахийца пхийтте а тонн, колхозашкеи совхозашкеи дIа а ца хьош, хIанз а заводе латт, хIаьта уж молхаш тоха еза ха тIехьайоалаш латт. НРВ сихагIа республика кхашка дIахьолга вIаштIехьдаккха деза.

А. ЛЕОНИДОВ,
завода производственни отдела начальник.

Дика къахьегаш ба Сунженски района Кирова цIерахча юртбоахама артела № 2 йолча котамаш кхееча цеха болхлой Гурина Марияи Ладыкина Антонинеи (аьрдехьараяр).

Укх шера 15650 кIориг хьалкхее аьнна шоаш денна дош сийленца кхоачашду толашагIа болча оалхазараш леладераша.

Шера йола фуаш дIадалара план 1 июнь тIакхоачаш кхоачашъяьй оалхазарий цехо.

С. ХАКИЕВА
сурти тексти.

ДIАЕННАЙ ТIЕХХЬАРА ЭКЗАМЕН

Укх деношка Грознерча № 6 йолча сайрийнарча кагирхой школа 10-ча классашкара дешархой тIеххьара экзамен дIаенна баьннаб.

Кхувш йоагIача тIехьенна лакхарча боараме образовани яларан кхетамца кхеяраи Коммунистически партеи Советски правительстваи мел эшар Iалаш а даь паргIато яларах вIаштIехьдаьннад дешархой 1961—1962 дешара шу дика чакхдаккха. Цхьабакъда, дешара шу дика чакхдаккхара чIоагIа къахьега дийзад цар укх шера. Цу гIулакха чIоагIа къахьийгад хьехархоша а.

Дешара шу дIадоладеннача хана денз парте халкъа образоване болхлошта хьалхашка оттадаь сийлен декхараш лоархIаме долга а ховш, еррига уйла тIаяхийта къахьийгад школа хьехархоша дешархошта кхетам дика балара. Юххьанца денз школерча тайп-тайпарча классащцарча дешархоша дика дешаргдолаш болх вIаштIехьбаьккхар цар. ХIара хьехархочо шоаш хьеха предмет кхетадергдолча тайпара хьехаш, дешара программа кхоачашъяра тIехь чIоаггIа къахьегаш хьабаьхкаб. Цу гIулакхо чIоагIа новкъостал даьд дешархой дешарах дика кхетара, цунах боаггIача тайпара пайда эцара. Цудухьа дешара шу сийленца чакхдаккха вIаштIехьдаьннад.

Къаьстта хьехара болх дика лелабаьб школе литература хьехача Петросянц Анна Артемовнас, истори хьехача хьехархочо Венисдавске Ефим Генриховича, физика хьехача Гордиенко Алла Зотовнас, иштта кхыбараша а.

Дешара шу чакхдаккхара мел эшаш хинна хIама дика Iалашдаьдар школа кулгалхоша.

№ 6 йолча сайрийнарча кагирхой школе дешаш мел хиннараш Грознерча тайп-тайпарча предприятешка, организацешка балхашка бола кагирхойи мехкарийи бар. Производстве шоашта хьалхашка латта социалистически декхараши пачхаьалкхен плани тIеххкоачашъеш хьабоагIа царех дуккха бараш.

Иштта дика болх бе а хIара экзамен дикеи тIехдикеи дIаяла а вIаштIехьдаьлар Грознерча химически заводе № 7 йолча цехе аппаратчикалла болх беш волча Половинка Бориса, Грознерча строительно-монтажни управлене «Кавэлектромонтаж» тресте электромонтералла болх беш волча Комаров Николая, строительства механизаци яра управлене слесара Лопатина Владимира, КПП болхлой Гавриш Вадима, Умхаев ЯрагIе, иштта кхы дуккха барий а.

Юххьанца денз хьехархоша хьийха материал дика кхетаеш, дисциплина дика йолаш, консультацешка ухаш, шоайла дIаюха новкъостал дарах вIаштIехьдаьннад цар массане а дешара шу дика чакхдаккха. Цар массанеша укх шера лакхерча вузашка деша баха лаьрхIад. Цу гIулакха юкъера школа йистеяьккхача кагирхоштеи мехкараштеи сийрдача кхоанен никъ хьабийлаб вай мехка.

ДIахо дешара аьттув балба шун, новкъостий!

Т. УЖАХОВА.

ТАКСЕ ЧУ РАДИОТЕЛЕФОНАШ ОТТАЯЬЙ

Дукха ха йоаццаш Грознерча таксомоторни паркерча легковой автомашинашка радиотелефонаш оттаяьй. Цу гIулакхо дикка аттача боаккх болх, культура лакхъю, хIаьта дуккха дукхагIа пачхаьалкхенна пайда а лу. Радиотелефон чуйиллача машина шофераца массайолча хана паркерча диспетчера бувзам лелабе вIаштIехьдоал. Геттара атта да хIанз из гIулакх юкъедоаладар бахьан долаш пассажирашта а.

А. САРАЛАПОВ.

1962-ча шера 20-ча июне паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара

СВОДКА

(1962-ча шера хьалхарча ах шера план, процентащца)

Производственни управленейи цар районийи цIераш	Дулх	Шура	Фуаш	Тха
Наурски управлени	**111**	**88**	**84**	**85**
Надтеречни	212	84	143	78
Наурски	99	82	73	79
Шелковской	82	97	88	89
Сунженски управлени	**74**	**92**	**94**	**50**
Первомайски	99,2	106	82	54
Сунженски	74	87	100,1	66
г. МагIалбика	70	93	65	15
Наьсарен	67	114	101	135
Гудермесски управлени	**72**	**78**	**61**	**80**
Курчалой	117	84	80	102
Ножай-Юрта	79	66	114	64
Ведана	69	63	116	60
Шаьла	62	77	40	67
Гудермесски	61	83	52	108
Грозненски управлени	**55**	**73**	**73**	**49**
Ачхой-Мартана	84	82	92	17
Советски	79	79	134	77
Урус-Мартана	53	64	60	57
Грозненски	49	75	70	52
гор. Грозный	87	58	—	—

Дулх, шура, фуаш, тха даккхара а паччахьалкхенга дохкара а хьакъехьа тIаийца декхараши планаши кхоачашъяра баьча балха итогаш ю хIанз укх сахьате республика хьайбаш леладеча фермай къахьегамхоша.

Соахка укх хана яьхачул дукхагIа шейола тайпа хьайбай продукташ яьхай республика колхозашеи совхозашеи, хIаьта паччахьалкхенга дукхагIа йохка а ехкай.

КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советеи кхайкарала жоп а луш Наурски производственни управлене боахамаша паччахьалкхенга дулх дохкара ах шера план ханал хьалха кхоачашъяьй. ДIадахача шера укх ханаца нийсдича 34 процент дукхагIа дехкад хьайбаш. Из йоккха котало я.

Цхьабакъда, ерригача республике лаьрхIача паччахьалкхенга дулхи шуреи йохкара тIехьадисар хIанз а дIадаьккхадац.

ХIанзалца а санна, паччахьалкхенга дулхи шуреи йохкара доккха декхар тIалатт Грозненски производственни управлене колхозаштеи совхозаштеи.

ТIехьайисар дIа а даьккха шийна енна планаш кхоачашъе йиш йий цу зона? Бакъда йолга. Из бакъду соахкарчул дукха а дукхагIа паччахьалкхенга хьайбаш а дехка шоай ах шера план кхоачашъеш йоахкача Горячеисточненски Старо-Юртовски совхозий балха итогаша.

ГIулакхаш кхыча тайпара да Грозненски совхозе — опорнохьокхама боахаме, цига хьайбаш дохкара ах шера план 20 июне 24 процент мара кхоачашъяьяц, хIаьта № 2 йолча баьца даарий-шурий совхозе — 30 процент. Цу шин боахамо еррига управлени чIоаггIа тIехьашка увз.

ХIанз укх сахьате республика дукхкхача колхозашкеи совхозашкеи еррига торонаш я хьакхарч чу а оттаяь йорстаяра болх сихха тоабе, хIана аьлча хIанз керда хьувкъам чуэцаш латтача хана концентрированни доакъар дац яхилга лард йоацаш да.

ХIанз гIулакх хьайбаш леладеча балха юкъера кхоачамбоацараш дIадахарахи, хьайбаш кхоабилга а дорстаделга а дика вIаштIехьдаккхарахи тийша да. Бахача нахагара совдола хьайбаш хьаэцара болх а сихбе беза. Эцара маьхаш лакхдар бахьан долаш из болх бе дуккха а аттагIа да. Бахача нахагара хьайбаш эцара план дуккхача районашка тIеххкоачашъяьй, цудухьа вIалла а кхеталуш дац Первомайски районе — 31 процент, Шелковской районе — 74 процент, Надтеречни районе — 31 процент мара цу хьакъехьара ах шера план кхоачаш хIана яьяц.

ХIара колхозе, совхозе хьайбай продукташ яхара а уж паччахьалкхенга йохкара а йолча еррригача тороний лоархIам дикагIа бар чIоагIа пайдане да.

Шура йохкара оттаяь планаш кхоачашъяра доахана дукхагIа шура лулга Iалашде деза, боахама чурча гIулакхашта шура дIаухийтилга чIоаггIа лохде деза.

Цхьа бакъдар доаладергда вай. Доахана шура лулга лакх ца дари, чурча гIулакхашта дукха шура дIаахийтари бахьан долаш укх шера хьалхарча пхе бетта 26 колхозои 11 совхозои дIадахача шераца нийсдича шура йоаккхилга дикка кIезигдаьд.

Шура йохкара гIулакх лакхдара кIезига лоархIам болаш дац цун хьоанал лакхъелга. Гудермесски, Грозненски дулхашурий, Дружба яхача совхозашка шурий хьоанал 3,7—3,9 процентага кхоач. Ермоловски совхозе шурий хьоанал 3,1 процент мара яц. Иштта лоха шурий хьоанал йолаш боахамаш кхы а да республике. Цо кхы тIа а дуккха шура дIаяла езача кхоачаву.

Республикерча боахамаша шурий хьоанал 0,1 процент лакхъйича шера йоаккхаш йола шура 2 эзар тонн дукхагIа хулийт. Из йоккха цифр я. Специалисташеи хьайбаш леладеча болхлошеи цу хьакъехьа болх бе беза.

Советски паччахьалкхено доккха новкъостал даьд юрта боахама. ХIанз хьайбаш леладерий декхар да дулх, шура, фуаш тха доаккхилга сихагIа дегIадоаладара берригга а шоай низи хьинари тIадохийтилга.

ЦХЬАН ЮРТА КЪАЬНАРЧА ИСТОРЕХ

ГIалгIайчене къилбаседенгахьа МагIалбика районе улл дукха йоккха а йоацаш, кхычарел хIамма а эргаш яц аьнна а хеталуш йола юрт Долакоа.

Цу зIамигача юртаца дувзаденна да Нохч-ГIалгIайчен къаьнарча историех дола Iалаьмате хоза хIамаш.

ДIадаха бIаь шу чакхдоаллаш историк-любитель волча В. И. Долбежева теркалдир Долакоана гонахьара цига бахача наха цхьа къаьнара хIамаш корайоагIаш хилар. ГIалгIай мехка юххьанцара ха цу шерашка лоадама Iомаеш яцар. Наггахьа мара багIацар укхаза Iилмахой. Къаьна юрташ, городаш, кашаш хинна моттигаш ахка йоалалуш мара яцар.

1898 шера Долакоа а вена, цига бахача наха бIарга ца яйна тайпа хIамаш дукхагIа корайоагIаш хиннача моттигера лаьтта ахка волавелар В. И. Долбежев. Дика аьттув баьлар Iилмахочун: къаьнара кашмаш гучадаьхар цо.

ДукхагIа дола кашаш доккхий тIой чу а дийтта дар. Шоай байна нах цу хана Кавказе дукха дийба хиннача оакхараша буаргбоацаш дIабийхкаб цигарча наха. Байна нах, тIох баь боарз а болаш, хоба а бенна, саг тхьайса уллача тайпара баьдаб. Юххьанца вай хьадоладеннача хана хиннача наха яьхад, венна саг йIаьхача набара вужаш ва. Цудухьа «тхьайса саг» ший тайпара болча цун метта паргIатагIа Iовужаве гIийртаб уж.

Наха хийттад: нагахьа санна саг тхьайса вале, кхыметтел из чIоаггIача набарах тхьайсавале а, мичча хана ваьнна а цкъа сомавала веза, аьнна. ХIаьта из иштта долче, вахача хана цо лелаяь хIамаш юха а эшаргья цунна, эшаргда барзкъа, герз, хоза хетийтар духьа хьерчаю хIамаш, цIагIа лелаю оатхалаш. Цудухьа лахьташкара хIанз корайоагIа топпара пхьегIаш, аьшка товраш, дагараш, целаш. Кхалнахаца дIаювхкаш хиннай геза гизгаш, булавкаш, чIовгаш. ДикагIа мел йола а эшаш я аьнна хеташ йола а хIамаш байнаращца дIаювхкаш хиннай гаргарча наха.

Кораяь хIамаш бокъонца Iомаяьчул тIехьагIа археологашта хайнад Долакоана юхера кашмаш 2200—2300 шу хьалхагIа денз хилар (вай зама йолаялале хьалхагIарча III бIаьшере).

Цхьабакъда, цу геттара къаьнарча кашмашта юкъе хиннад тIехьагIо даьккха каша. Цхьа эзари ялх бIаьи шу хьалхагIа укхаза дIаедла хиннай «аланаш» яхача фух (хIанзара хIирий хьаболабеннача нахах) йола кхалсаг. Венна саг кхыча тайпара дIаволлаш хиннав аланаша. Геттара кIоарга кIоаг а баьккхе (5—6 метрага кхоачаш), цул тIехьагIа цхьан пенах готтига къорг дIачу а яьккхе, цига хьагIара хьисапе моттиг еш хиннай. Иззамо йолча моттиге уллаш хиннай кхалсаг а, цунца яьдай пхьегIаш, бронзах даь чухьежа кизга, дото булавка, дуккха щуша гизгаш.

60 шу совгIа ха дIаяхай В. И. Долбежева Долакоана юххе оахкамаш дича денз. Цхьабакъда, цу хана денз, края къаьнарча историна хетадаь балхаш мел деча хана йоахаш хиннай цу юрта цIи. Ца яха йиш а яцар, къаьнарча кашмаша дукха хIамаш ма хайтадий Iилмахошта хьалха цу моттигашка баьхача наьха хьакъехьа, цар боахамах, культурах, герзах, оамалех.

Шераш дIа а ухаш, мохк Iомабеча Нохч-ГIалгIай республикански музее керд-керда къаьнара хIамаш кхихьай. Уж корайоагIаш хиннай кхаш оахача хана, цIенош, колхоза гIирсаш хьалдеча хана.

ДIадахача Iай Долакоара дера доккха (16 см) гезаца хоза дега а долаш дола кизга. Уж тайпа кизгаш леладаьд наха 2000 шу хьалхагIа. Ехача топпара кIудалий гаргаши дуккха Iоакъинга гизгаши кхихьай музее.

ХIаьта массехк ди хьалхагIа (укх шера 18 июне) укх тайпара хIама хилар Долакоа. Юрта 5 километр гаьна пожарни пункта лаьрхIа гIишло я хьалъеш. Ларда кIоаг боаккхаш яр низ бола бульдозер. Цкъаьннахьа лаьттара гучалийлхар сага тIехкаши цхьа кхы хIамаши. Вай мехкарча хIара культурни мел волча сага дика хов уж тайпа хIамаш чIоагIа теркалъе а, цIенна хьагул а яь, музее яхьа езаш а хилар. Цар хьа ма хьокхаргдий вай лаьттаи дIаяхача замани гIулакхаш, гаьнна хьалха баьхача вай дай хIамаш я уж, хIаьта говзача кулгий каракхьчача дукха хIамаш гучадала а мег царех.

Къаьнара хIамаш дикка хьожаш хьагулйир гIишлош еча керттера инженер волча нов. Нифонтова, бульдозериста нов. Евлаева, кхыча гIишлонхоша. ХIаьта шоллагIча дийнахьа нов. Нифонтова Грозне Iо а ена, музее дIачуелар уж.

ЧIоагIа хьаштдолаш хинна хиннай кораяь хIамаш. Къаьнарча кашара кораяьй кита тIа гIолла догамаш даь йола йоккха топпара кIудал; гезах даь соахка корадаьр санна дола кизга; кха кхувдабу боккха аьшка моарзагIа; зIамигача мукхара аьшк. Ши эзар шу хьалхагIа цу кашамашка дIавелла хиннав цхьа къонаха-тIемахо. Цунца дIадехка хиннад аьшка гебагIаш юхье доахкаш дола тIаьскаш, лестадеш детта герга тIой. Тешаме а майра а новкъост лоархIаш хиннача цун говра сийна тIемахочунца дIаеллай аьшка гоаламаш а йоахкаш йола дирст.

Кастта республикански музее хьалъоттаергья уж хIамаш. ХIаьта археологаш хIанз Долакоа баха кийчлуш ба, цигара моттигаш зе а кIоаргга оахкаргйола моттиг харжа а, аьнна. Долакоана юххера дуккхача хIамашта дух тIа воаккхаш дола къаьнара культура памятникаш Iомадергдолаш да, хIаьта Нохч-ГIалгIай мехка а цига бахача наьха а историна юкъе дуккха сийрда оагIош а язъергья цар. Iилмахоша доккха баркал аргда шоай мехка къаьнара хIамаш лораеш хиннача а цу тайпара историна маьхера материалаш гулъе торо хилийтача а Долакоарча наха.

Кхы а уж тайпа хоамаш вокх юрташкара а кхачарга сатувсаш хургба археологаш.

Вай республика къаьнара хIамаш Iилманга кхачийта а цунга тохкам байта а беза.

В. ВИНОГРАДОВ,
Нохч-ГIалгIай историеи, меттеи, литератураи Iилма-тохкама института Iилман болхло.

ПИСАТЕЛАШ — БОЛХЛОЙ БОЛЧА

Укх деношка Грозненски слюдяной фабрикера болхлой болча баха хилар нохчийи гIалгIайи писателаш Ошаев Халат, Зязиков Бахьауддин, Осмиев Хьамзат. Писателаш геттара безаме вIашагIкхийтар фабрика шин цехерча 200 совгIа болхлочунца. Писателаша болхлошка дIайовзийтар шоай творчески планаш.

ЧIоагIа лергдилла ладийгIар болхлоша писателаша йийшача шоай произведенешка. Ошаев Халата «Целине хиннар» яха дувцар, Зязиков Бахьауддина «ГIайгIа» яха дувцар, Осмиев Хьамзата «Аьлар шовда», «Сага ираз», «Цхьаккха ди Iа доа ма де» яха стихаш йийшар болхлошта.

Из безаме вIашагIкхетар чакхдоаллаш болхлоша, чIоагIа баркал а аьнна, каст-каста шоаш болча ухилга дийхар писателашкара.

Х. БЕРСИЕВ.

Грозненски мехкдаьтта института строительни факультета студенташ госэкзаменаш дIаенна баьннаб. Кастта шоаш дIахьожабаьча балхаш тIа дIагIоргба къона инженераш.

Сурта тIа: (аьрдехьара аьтехьа) тIехдика экзаменаш дIаенна студенташ В. Эльмурзаев, В. Зайцев, А. Власов, Ю. Роклов. ДоттагIаша институт йистеяккхарца хестабеш моаршалаш тел царга.

Ю. Фатькина сурт.

Румыне халкъа вежарий новкъостал

Н. С. Хрущев керте латта советски партийно - правительственни делегаци Румынски Халкъа Республике хиларга чIоагIа теркам тIабахийта хьожаш ба советски нах. Укх деношка промышленни предприятей дукхача коллективаша хьинаре къовсам лоаттабу Румынски Республика промышленни заказаш ханал хьалха кхоачашдара.

Социализм хьалъяра румынски халкъа доккха новкъостал ду индустриальни Кузбасса. Укхазара Прут яхача хина йисте дIаухийт Iалаьмате дукха басараш, минеральни удобренеш, лоаман балхаштеи шахташтеи эша оборудовани, электродвигателаш... Укх деношка Кемерово яхача городера Румынски халкъа Республике дIаяхийтай болх бе йолалуча предприятешта эша электрически аппараташ. Ханал хьалха даь даьха, эккхара кхераме доаца мотораш дIадахийта кийчдаьд. Кузнецки лаьтта баха къахьегамхой дег чура гIадбаха ба шоай вежараша даьхача толамашта, царна деза шоашта юкъера доттагIал масса а хана чIоагIдалар.

Советски партийно - правительственни делегаци Румынски Халкъа Республике яхарах бола хоам дог гIоздаьнна тIаийцар Грузе трубопрокатчикаша. Роман яхача городерча трубопрокатчикащца чIоаггIа доттагIал леладеш ба уж. Руставерча металлургически завода коллективо, шоай доазол дехьарча доттагIашта доккха новкъостал даьд эггара йоккхагIа йолча трубопрокатни агрегата монтажяра а цун болх вIаштIехьбаккхара а.

Хунедоара яхача румынски городе хьалъеш латт йоккха доменни пишк. Цига оттаергъя цхьан минута 3250 кубометр фо луш йола компрессор. Ханал цаI-ах бутт хьалхагIа из машин яь яьккхай машинаш еча Невски заводо. Из машин хьалъяра заказ кхоачашдеча хана дика къахьегарца белгалъяьннай Вендеров Василеи Баранов Виктореи кулгалду коммунистически къахьегама бригадаш. Хунедоара металлургашта шоллагIа турбокомпрессор хьалъеш боахк хIанз ленинградцаш. Цо декхар тIаийцад бутт хьалхагIа из яь яккха.

Румыне даь заказаш толамца кхоачашдаьд Георгиевски арматурни завода (Ставропольски край) болхлоша, геофизически прибораш еча Уфимски завода коллективо, Ельца яхача города станкостроителаша, «Азовстала» прокатчикаша.

(ТАСС).

Алжирера хьал

ПАРИЖ, 21 июнь. (ТАСС). Алжир яхача городера вахара хьал юхаметтаоттадеш латтача хана, Орана районе дIахо шоай оакхарий зуламащ деш ба оасовцаш. Оран яхача города Iарабий бахача къулба-малхбузен квартала йоккхий топаш чуйийттай цар. Массехка йоккхача топий пхо кхийттаб французски эскара дакъа латтача моттиге, цар 18 салтечоа човнаш а яьй.

Сиди-Бель-Аббес яхача ОАС-а «ударни группаш» летай французски салтех, шиъ вийнав, шиннена човнаш яьй.

Алжира малхбузен оагIорахьарча фашистски организацешта керте латтача оасовцаша, къайлагIарча радиоца хьакхайкадаьд Орана районе «территориальни лард» йолла гIерт тхо аьнна — вешта аьлча, из район Алжирах дIакъоастае.

Городера Алжирера хьал тоалуш латт. Iаьдало комендантски сахьат дIадаьккхад. Городе баха беррига нах болх бе тIахьийхаб алжирски къахьегамхой ерригача цхьоагIоно.

Демонстраци еча хьисапе американски бIу дIа-хьа кхувлар

МАЛХБУЗЕН БЕРЛИН, 21 июнь (ТАСС). АргIанара тIема демонстраци е кийчлуш я американски тIема командовани. Малхбузенберлински кепа йоазоно беча хоамах, укх деношка, 8-гIча американски гIашлой полка 3 эзар саг юкъе волаш йола тIема группа Малхбузен Германера Берлине кхоачаргйолаш я. Цу группа хувцаргья Малхбузен Берлине латтача 47-ча американски гIашлой полка шоллагIа тIема группа.

Из американски бIу Малхбузен Германера Малхбузен Берлинеи юхеи бугилга кхоачашде лаьрхIад Германски Демократически Республика территоре тIарча автомобилаш ухача новкъа гIолла массехк эшелонаца.

ДЕРРИГА ГЕРЗ IОДИЛЛ АРАИ МАШАРАИ ТIЕХЬА

ДЕЛИ, 21 июнь. (ТАСС). Инде гIорбаьннача общественни болхлоша, цу даькъе тайп-тайпарча политически партей парламентера дуккха депутаташ а болаш, даькъал ювц массане герз Iодиллара а машара а хетаяь Москве гулъеш йола Дерригача дунен конгресс. Цу конгрессо доккха новкъостал дергдолаш лерхI цар тIом, герз юкъе а доацаш машар чIоагIбара.

Ерригача Инде машара совете хадданза ух цу конгресса болх даькъал бувцаш а толамца чакхбалар дезаш а йола приветствеш.

ДоттагIлен спектаклаш

(Кастта хургйолча Садовенко цIерахча Винницки украински музыкально-драматически театра гастролех).

Тха корреспондентаца къамаьл деча хана Винницки театра режиссера, УССР заслуженни артиста Ф. Трегуба дийцар: «Нохч-ГIалгIайченнеи Украинанеи юкъера творчески бувзамаши яхьи хIара шера дукхагIа шерлуши тоалуши латт. ДоттагIлен гIулакхащца вIаши бувзабенна ба Нохч-ГIалгIай мохки Херсонщинеи, уж цаI шоллагIчунгара Iомалу, толашагIа йола къахьегама методаш дIа-юха ийю цар. ХIаьта, украински халкъо, украински искусства дахкийтача тхона хоза хет оахош тхоай спектаклаш Грознерча, Нохч-ГIалгIай республика вокх городашкарчеи районашкарчеи къахьегамхошта оттаеш.

Ший творчески болх болабелча денз гастролеш увттае Советски Союза дукхача городашка ихад тха театр, цхьабакъда, Грозне духхьашха даьхкад тхо.

Эггара хьалха вай вIашагIкхетаргда, деза грозненцаш, украински классика М. Старицке язъяь а театра керттерча режиссера, УССР халкъа артиста Ф. Верещагина оттаяь а, лекха ашараш УССР искусствай заслуженни деятела, Т. Г. Шевченко цIерахча преме лауреата Майборода Платона а йолаш йола «Кхел яц цун» яха дикагIа йола спектакль 3 июле М. Ю. Лермонтова цIерахча эрсий драматически театре оттаеча хана.

Театра репертуар тайп-тайпарча жанрех я — пьесаш, комедеш, музыкальни драма, опера.

Грознерча а республикерча а къахьегамхошта бIаргагургья пьесаш — Н. Зарудке язъяь «Венна даьла», «Антеяш» яхараш, «Безам тIабоагIа» яха комеди, А. Коломиеца язъяь «Фараоны» яха комеди, Ф. Вольне язъяь «Бирса повесть» яха драма, Л. Юхвидеи А. Рябовеи язъяь «Малиновке саг йоалаяр» яха музыкальни комеди.

Украински классикех репертуараца я И. Тобилевича «Юртара сий» яха драма, М. Старицке «Ивана Купала юххера бийса» яха музыкальни драма, «Черноморцы» яха музыкальни комеди, Г. Квитка-Основьяненкой «Гончаровке саг ехар», «Наталка Полтавка» яха Н. Лысенка опера, «Катерина» яха А. Аркаса опера, кхыяраш.

М. Ю. Лермонтова цIерахча театре хьекха Iергъяц тха спектаклаш, оаха уж хьокхаргья Гудермесерча, Орджоникидзевская яхача станицерча, Серноводскерча а кхычахьарча а къахьегамхошка, оттаергья городерча дворецашкеи клубашкеи.

ЧIоагIа сатесса да тхо кердача зрителаца вIашагIкхетарга.

В. ПОПОВА,
театра литературни даькъа заведующи.

ТЕРРИТОРИАЛЬНИ УПРАВЛЕНЕЙ РАДИО ДИ

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета чуйоагIача радиовещанеи телевиденеи Комитето 25 июне «Нохч-ГIалгIайчен территориальни управленешка кердадараш» аьнна корта а болаш радио Ди оттаду.

Цу дийнахьа радиоладувгIархоша ладувгIаргда вай республикерча территориальни производственни совхозно-колхозни управленешкарча болхлоша дувцарашка. Микрофона хьалхашка къамаьлаш дергда районий организацейи боахамийи кулгалхоша, уж радиоладувгIархоща дагабаргба шоай балха опыт ювцаш, цар дувцаргда юрта боахама деш дола доал эргадаккхарца дувзаденна юрта хинна хувцамаш.

Радиожурналисташа репортажаш тергья ялаташ чуэцаш латтача кхашкара, элеваторашкара, цар дувцаргда юртарча къахьегамхоша шоаш тIаийца декхараш кхоачаш миштта даьд.

Цу дийнахьа радиоладувгIархошта хозаргда территориальни управленей болхлоша еннача программаех оттадаь диъ концерт.

Радио Денга ладувгIа йиш хургья оршот дийнахьа эрсий, нохчий, гIалгIай меттала Iуйрийна 6 сахьати 40 минути яьлча денз сайрийна 7 сахьат даллалца 457,3; 4,35; 4,61 йолча талгIешка.

Редактора зам. Дж. ХАМАТХАНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре.

Йоккха зал керда шера экран йола фильм **(Башха-дика ворхI»** (ши сери цхьан сеансах).

Долалу: 8, 11, 2, 5, 8.

ЗIамига зал № 1 — **«Кхоана 13-гIа да яхаш тховсара».**

Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗIамига зал № 2 берий сеанс — **«КIай клык»**.

Долалу: 9, 11; **Кхоана 13-гIа да яхаш тховсара».**

Долалу: 1, 3, 5, 7, 9.

ЗIамига зал № 3 берий сеанс — **«Лор Айболит».**

Долалу: 9.30, 11.30; **«Кхоана 13-гIа да яхаш тховсара».**

Долалу: 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

«Родина» яхача кинотеатре

Берий сеанс — **«Каштанка».**

Долалу: Iуйрийна 9 сахьат даьлча. **«Кхоана 13-гIа да яхаш тховсара».**

Долалу: Iуйрийна 10 сахьат даьлча. **«Башха-дика ворхI»** (ши сери цхьан сеансах).

Долалу: 12, 3, 6, 9;

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора вам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.

Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ05073. Заказ № 3398.